

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης
Τεύχος 301 | Οκτώβριος 2018

ΟΙ ΣΤΙΓΜΕΣ ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΟΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

που θα ταραξουν τα νερά στο
59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης από την 1η έως
τις 11 Νοεμβρίου είναι σ' αυτό
το τεύχος

Ο **Αλφόνσο Κουαρόν** επιστρέφει
με ένα αριστούργημα

Μεγάλο αφιέρωμα στο ελληνικό **queer** σινεμά

Κορίτσι: Μια ταινία που θα αλλάξει τη ζωή σας

Ο **Ρομέν Γαβράς** στο 59ο Φεστιβάλ

Νέοι στα άκρα

Caritas Romana: (Ξανα)ανακαλύπτουμε ένα
απρόσμενο θέμα

Ο **Φοίβος Δεληβοριάς** θα είναι κοντά μας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EPT
παντού!

Το προσωπικό όνειρο ως συλλογική ανάμνηση

ΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗ

Αν με ρωτούσαν ποια είναι η αγαπημένη μου ταινία από όλο το φετινό πρόγραμμα του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, προφανώς δεν θα μπορούσα να απαντήσω. Άντε να επιλέξεις ανάμεσα σε 159 μεγάλου μήκους και 77 μικρού μήκους ταινίες, η καθεμία από τις οποίες κρύβει και έναν μικρό έρωτα, ένα μυστικό, μια διαφωνία, ένα πάθος.

Κι όμως υπάρχει μια ταινία για την οποία ήθελα να γράψω μερικά λόγια από την πρώτη στιγμή που την είδα: Το νεφέλωμα του νεκρού αλόγου (*Dead horse Nebula*) του Τούρκου Ταρίκ Ακτάς, που παρουσιάζεται στο τμήμα Ανοιχτού Ορίζοντες – Another Take του φεστιβάλ μας.

Είναι αλήθεια ότι φέτος έχουμε ταινίες πολύ πιο εντυπωσιακές και αξιολογούμενες – με όραμα ολοκληρωμένο, πολύπλοκα νοήματα, υψηλές ιδέες, τεχνική αρτιότητα. Το *Νεφέλωμα του νεκρού αλόγου* όμως έχει κάτι άλλο: είναι μια ταινία μαγευτικά υπνωτιστική.

Στην εισαγωγή βλέπουμε ένα μικρό αγόρι να ανακαλύπτει το κουφάρι ενός αλόγου κάπου στην τουρκική ενδοχώρα. Τα αρχικά γενικά πλάνα, που θυμίζουν ίσως τις ταινίες του Νουρί Μπιγκλέ Τσεϊλάν, δίνουν γρήγορα τη θέση τους σε εικόνες απλές, ανεπιτήδευτες, ανεπεξέργαστες. Ένα διαφορετικό σύμπαν βρίσκεται μπροστά σου. Είναι το σύμπαν των αναμνήσεων – ένα νεφέλωμα που αποτελείται από κατακλυσμαιές εκρήξεις παιδικών εικόνων, οι οποίες εισέρχονται βίαια στην ενήλικη πραγματικότητα.

Και, καθώς το νεκρό αλόγο καίγεται μέσα στη νύχτα, το αγόρι μεγαλώνει. Ώριμος άνδρας πια, πολλά χρόνια αργότερα, επιχειρεί να θυσιάσει τελετουργικά ένα πρόβατο και, κατά λάθος, αυτοτραυματίζεται. Όσο αποτρόπαιες κι αν ακούγονται οι περιγραφές αυτών των εικόνων, στην ταινία έχουν μια ιδιαίτερη ποιητικότητα (και φυσικά κανένα ζώο δεν βασανίστηκε στα γυρίσματα).

Στη συνέχεια μια σειρά από, φαινομενικά ασύνδετα, επεισόδια εναλλάσσονται το ένα μετά το άλλο, ενεργοποιώντας τον μηχανισμό των αναμνήσεων. Πολλές από αυτές είναι οι παιδικές αναμνήσεις του ίδιου του Ταρίκ Ακτάς. Θα μπορούσαν όμως να είναι και ξένες αναμνήσεις ή ακόμη και δικές μας. Η μνήμη σε αυτή την ταινία είναι πρωτίστως συλλογική και γι' αυτό μπορούμε να την οικειοποιηθούμε όπως μας αρέσει.

Έχοντας σπουδάσει φωτογραφία και βίντεο, ο Ακτάς γύρισε μερικές εξαιρετικές μικρού μήκους πειραματικές ταινίες και παρουσίασε multimedia εκθέσεις, πριν ολοκληρώσει αυτή την πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του, η οποία, τον περασμένο Αύγουστο, κέρδισε το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Σκηνοθέτη στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο.

Πριν καν ολοκληρωθεί όμως εμείς την είχαμε παρουσιάσει πέρσι, στα Work in Progress της Αγοράς του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Κατά κάποιον τρόπο δηλαδή τη θεωρούμε και λίγο «δικιά μας» ταινία. Στην Αγορά μας, εξάλλου, προετοιμάζεται, κάθε χρόνο, το σινεμά του αύριο και οι επιτυχίες ταινιών όπως αυτή μάς κάνουν περήφανους.

Δεν θα ισχυριστώ βέβαια ότι το *Νεφέλωμα του νεκρού αλόγου* είναι μια εύκολη ταινία. Είναι ερμητική και γεμάτη αναπάντητα φιλοσοφικά ερωτήματα. Δείχνει τη σχέση του ανθρώπου με τα ζώα και τη φύση, αλλά το κάνει με τρόπο εντελώς αντισυμβατικό. Εικονογραφεί την αγροτική ζωή της Τουρκίας, αλλά νομίζει ότι έχει γυρίσει στις Μεσοδυτικές Πολιτείες της Αμερικής ή στο ανώνυμο τοπίο του οικουμενικού ασυνείδητου.

Και κυρίως τελειώνει με τον πιο ελλειπτικό και αναπάντεχο τρόπο. Έτσι όπως τελειώνουν τα όνειρα. Έτσι όπως αρχίζουν οι αναμνήσεις.

Το νεφέλωμα του νεκρού αλόγου

SALONIKI
THESSALONIKI
FILM FESTIVAL

ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Το περιοδικό του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

№ 301 | Οκτώβριος 2018

ISSN: 2529-1823

Διευθυντής Έκδοσης: Ορέστης Ανδρεαδάκης

Αρχισυντάκτρια: Δήμητρα Νικολοπούλου

Σύνταξη: Δημήτρης Κερκινός, Αλεξάνδρα Κόλια, Γιώργος Κρασσακόπουλος, Γιάννα Σαρρή, Γιάννης Σμοΐλης

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν: Λευτέρης Αδαμίδης, Θεωδωρής Δημητρόπουλος, Άρης Δημοκίδης, Θεωδωρής Κουτσογιαννόπουλος, Μαρία Μαρκουλή

Σχεδιασμός εντύπου: Δήμητρα Δαριώτη

Διόρθωση: Κατερίνα Λελούδη

Εκτύπωση: Cloudprint

Υπεύθυνη σύμφωνα με τον νόμο: Ελίζ Ζαλαντό

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η κάσκα που διαλύει τον κόσμο...

ΤΗΣ ΓΙΑΝΝΑΣ ΣΑΡΡΗ

...και για μερικά λεπτά σε βάζει σε έναν άλλο. Δεν είσαι πια απέναντι απ' την οθόνη αλλά μέσα σ' αυτήν. Όρθιος, πετάς, κολυμπάς στα βάθη των ωκεανών, βγαίνεις από ένα καπηλειό στη Σιγκαπούρη, βουλιάζεις στην έρημο κι ύστερα πιάνεις χιονόμπαλες στη Σκανδιναβία. Αποδράστε στο 59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης με ταινίες εικονικής πραγματικότητας. Στο INVR (Αριστοτέλους 6).

Το μυστήριο και η υπόσχεση ενός νέου ορίζοντα πάντα οδηγούσε τον άνθρωπο στην πρόοδο.

(New Horizons Pilot της Λουκίας Αλαβάνου)*

Στ' αλήθεια προσδεύει ο κόσμος; Το σίγουρο είναι ότι προσδεύει ο κόσμος του κινηματογράφου. Πέρυσι βουτήξαμε στον άγνωστο και αρκετές φορές ακατέργαστο κόσμο της εικονικής πραγματικότητας. Δεν πιστέψαμε στιγμή ότι ο κινηματογράφος πέθανε. Ό,τι αγαπάμε τόσο δυνατά αποκλείεται να έχει τέλος.

Εγώ, το δέντρο από την πεδιάδα.

Αφεθείτε στη σκοτεινή γη μου.

(Πλημμυρική πεδιάδα του Ντενίζ Τορτούμ)*

Τις περισσότερες φορές όλα αρχίζουν ξανά, πιο δυναμικά, πιο ιδιαίτερα, πιο ταξιδιάρικα. Και όλοι εμείς που δουλεύουμε για τον κινηματογράφο αντιλαμβανόμαστε κάθε φορά πόσο δίκιο είχαμε και μπλέξαμε με τον χώρο αυτό. Γιατί δεν πρόκειται να βαρεθούμε ποτέ. Όσο ψάχνουμε θα ανακαλύπτουμε, θα συναντιόμαστε με δημιουργούς-σκηνοθέτες-καλλιτέχνες που έχουν βαλθεί να μας αλλάξουν τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο.

Συζητήσεις επί συζητήσεων για το τι είναι και τι δεν είναι κινηματογράφος. Πού; Μα κάθε χρόνο στα φεστιβάλ του κόσμου, στο ίντερνετ, στα φουαγέ των αιθουσών. Αν δεν με πιστεύετε, ελάτε μια βόλτα στη Θεσσαλονίκη. Θα σας ξεναγήσουμε στις συμβατικές κινηματογραφικές αίθουσες, αλλά σας έχουμε και μια ακόμα έκπληξη:

Κορίτσια ανακάλυψαν την punk σκηνή.

(Ουλή των Νίκο Κασαβέκια, Μαρτίν Αλέ)*

Μια αίθουσα που είναι κινηματογραφική, αλλά ίσως να μην είναι και τόσο. Στην αίθουσα αυτή πρέπει να αφεθείτε. Να καθείτε σε έναν σκοτεινό νέο κόσμο. Να σας χαλάσουμε και λίγο τα μαλλιά. Α, ίσως θα πρέπει να βγάλετε τα γυαλιά σας, για να φορέσετε τα δικά μας.

Ακόμα έχετε δεύτερες σκέψεις; Λογικό, γιατί το νέο πάντα τρομάζει – αλλά και συναρπάζει.

Σίγουρα είμαι μόνος μου εδώ. Τα τέρατα

υπάρχουν μόνο στο μυαλό μας. Δεν φοβάμαι,

στέκομαι εδώ και με φωνάζουν ατράμητο Ferdinand.

(Κόμπολντ του Μαξ Ζάκερ)*

Και αν πέρυσι αρκετοί τολμηροί πέρασαν από την αίθουσα εικονικής πραγματικότητας, φέτος έχουμε ετοιμάσει ακόμα περισσότερες εκπλή-

New Horizons Pilot

ξεις για να μαγνητίσουμε ακόμα περισσότερους θεατές. Ανησυχείτε ότι το νέο αυτό κινηματογραφικό είδος δεν έχει να προσφέρει πολλά; Να σας πω την αλήθεια, αρκετοί από εμάς έχουμε τις ίδιες δεύτερες σκέψεις. Τα σενάρια μερικές φορές είναι χλιαρά.

Στο δάσος, τα παιδιά είναι άορατα στους ενήλικες.

(Φάντασμα του Χάιουν Τσουλ Παρκ)*

Ας ονειρευτούμε όμως σε μια νέα κινηματογραφική γλώσσα.

Στις ταινίες εικονικής πραγματικότητας δεν πρωταγωνιστούν σταρ (προς το παρόν). Κι όμως, κάθε χρόνο γίνονται πιο συναρπαστικές. Πιο ιδιαίτερες. Πιο τολμηρές. Πιο τρομακτικές.

Μάσκα, ψεύτικα ονόματα, χωρίς φιλιά, αλκοόλ, ναρκωτικά. Τα χρήματα μπροστά και δεν διαπραγματεύομαι.

(Δωμάτια του Κρίστιαν Τσίπφελ)*

Το είδος εξαπλώνεται σαν ιός, φέρνοντας όλο και πιο κοντά τους σκηνοθέτες με τους οραματιστές, τους visual artists.

Με ρωτάς αν ζω.

(Μελαγχολικά όνειρα της Βαλεντίνα Πατζαρίν)*

Ζω και βασιλεύω. Τρομάζω, τρομοκρατώ, αγοράζω και πουλάω, ερωτεύομαι και ψάχνω το δικό μου φάντασμα. Το δέντρο θέλει την ησυχία του, αναζητά τον χώρο του. Πρέπει να του αδειάσουμε τη γωνιά, αλλιώς...

Έχει πολλή ζέστη – σκέτος εφιάλτης.

(Συνοριακή Γραμμή του Ασάφ Μαχνές)*

Η στιγμή μπορεί να αλλάξει τη ζωή ενός ανθρώπου. Μη φοβηθείς ότι θα χάσεις κάτι όταν μπορείς να δεις τα πάντα. 🎬

*Λόγια από τις ταινίες VR που θα προβληθούν στο 59ο ΦΚΘ:

New Horizons Pilot της Λουκίας Αλαβάνου, Ελλάδα
Πλημμυρική πεδιάδα του Ντενίζ Τορτούμ, Τουρκία
Ουλή των Νίκο Κασαβέκια, Μαρτίν Αλέ, Γαλλία/ΗΠΑ
Κόμπολντ του Μαξ Ζάκερ, Γερμανία
Φάντασμα του Χάιουν Τσουλ Παρκ, Νότια Κορέα
Δωμάτια του Κρίστιαν Τσίπφελ, Γερμανία
Μελαγχολικά όνειρα της Βαλεντίνα Πατζαρίν, Ιταλία
Συνοριακή Γραμμή του Ασάφ Μαχνές, Ισραήλ/Μεγάλη Βρετανία

Cinemability*

***Η προσβασιμότητα στο σινεμά δεν είναι ικανότητα, αλλά δυνατότητα.**

Το Onassis Culture είναι χορηγός προσβασιμότητας στο 59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

**Βελτίωση υποδομών πρόσβασης για άτομα με αναπηρία
Υποτιτλισμοί προβολών για μη ακούντες
Αφηγήσεις ταινιών για μη βλέποντες**

ONASSIS CULTURE

We all live in a Yellow Submarine

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΡΚΟΥΛΗ

Το θρυλικό Κίτρινο Υποβρύχιο των Beatles επιστρέφει 50 χρόνια μετά, πιο νέο από ποτέ. Επιβιβαστείτε μαζί με τα Σκαθάρια και αφεθείτε στο ντελιριακό cult ταξίδι που μας παίρνει απ' το χέρι και μας οδηγεί στον επαναστατικό εφηβικό μας εαυτό. Όλα αυτά στο φετινό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Επάνω: *Yellow Submarine*

Εμπρός λοιπόν, τι κάθεστε;

Βάλτε μπρος για πράσινους βυθούς, για φραουλένια κωράφια, για υδάτινα ουράνια τόξα, για τον Άνθρωπο του Πουθενά και την Πιπεροχώρα, για να σώσουμε τη μουσική – το Κίτρινο Υποβρύχιο είναι έτοιμο να βουτήξει. Και δεν είναι ανάγκη, αγαπητέ αναγνώστη, να τρέχεις να το ψάχνεις στο Λίβερπουλ, απ' όπου, όπως ξέρεις πολύ καλά, ξεκίνησαν όλα. Μείνε εδώ και θα δεις.

We all live in a Yellow Submarine.

Δεν έχει σταματήσει να κάνει τον γύρο του κόσμου, να μετράει σύννεφα, κύματα, σουρεαλιστικές θάλασσες, πλάσματα αλλόκοτα και μερικά γνωστά, να μετράει επίσης στρογγυλά 50 χρόνια – το *Yellow Submarine*, η ταινία με τα κινούμενα σχέδια των Beatles που ξεπροβάλλει από τα «νερά» της τέχνης χωρίς σημάδια κόπωσης, μοναδικό, ξεχωριστό, «πειρατικό» κομμάτι της ιστορίας των Σκαθαριών.

Ο Τζον, ο Πολ, ο Τζορτζ, ο Ρίνγκο φόρεσαν τις στολές και η Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band ξεκίνησε να παίζει. Η συνέχεια στα βαθιά. Σε εκείνο το σημείο που το *Yellow Submarine*, «πρωτοποριακό και επαναστατικό... άνοιγε δρόμους για το μέλλον του κινούμενου σχεδίου», για το animation όπως συνεχίζει να εξελίσσεται. Σημείο

συνάντησης τέχνης, μουσικής και σινεμά. Ψυχεδελικό ταξίδι απεριόριστης φαντασίας στις Θάλασσες του Χρόνου, στις Θάλασσες των Τεράτων.

Ήταν τα 60s, το καλοκαίρι της αγάπης και της αμφισβήτησης, της ελευθερίας και της φαντασίας, η εποχή για να βυθιστεί ο συντηρητισμός στα άπατα της ύπαρξής του. Εποχή για να κερδίσεις εμπειρίες, να μοιραστείς συναισθήματα, να φορέσεις τα καλά λουστρίνια σου και να μπεις στο Υποβρύχιο. Να τραγουδήσεις μαζί με την μπάντα.

All Together Now

Οι τέσσερις Fabulous, πάντως, δεν ξετρελάθηκαν αρχικά με την ιδέα. Υπήρχε εκείνο το συμβόλαιο με τη United Artists που τους υποχρέωνε να δώσουν ακόμη μια ταινία, και έτσι, όταν γλίστρησε στο τραπέζι η πρόταση για ένα φιλμ που δεν θα απαιτούσε να εμφανίζονται οι ίδιοι μέσα, το είδαν συμπαθητικά. Όχι τόσο συμπαθητικά, ώστε να δώσουν τη φωνή τους στους χαρακτήρες, αλλά όσο να παίζουν τα τραγούδια τους και να εμφανιστούν κανονικά για λίγο στο τέλος της ταινίας.

Όλα πήγαιναν θαυμάσια στην Πέπερλαντ και οι κάτοικοι ήταν ευτυχείς, όταν εχθροί, τα μοχθηρά blue meanings που δεν αγαπούσαν τη μουσική, έκαναν επίθεση και κατέκτησαν τον τόπο. Ένας από τους κατοίκους, ο Ολντ Φρεντ, τότε, βρίσκει το υποβρύχιο, δραπετεύει και καλεί βοήθεια. Αυτή καταφθάνει με τους τέσσερις γνωστούς μας τύπους και μεγάλες περιπέτειες.

Στον βυθό αναδύεται ένας κόσμος σουρεαλιστικά σχεδιασμένος με παιδική αθωότητα και φαντασία και με σκηνοθέτη τον George Dunning και τον Heinz Edelmann στο animation, το *Yellow Submarine* γίνεται από τις πρώτες ταινίες που συγκεντρώνουν μικρούς και μεγάλους στο κοινό τους. Ουκ ολίγα πιτσιρίκια των 70s μαθαίνουν τους Beatles από τις πολύχρωμες φιγούρες τους.

Και την ίδια στιγμή το Υποβρύχιο, μια παρωδία της κοινωνίας με τα κωμικά αντανάκλαστικά του animation και της pop κουλτούρας, επικοινωνεί ελεύθερα με τα τραγούδια, ευρηματικά, διασκεδαστικά και ανατρεπτικά στέλνει σήματα με τις εικόνες του. Στο περισκόπιο βλέπει «μάγκες» να κερδίζονται με αγάπη. Οι Monty Python θα το είχαν λατρέψει.

Αν υπήρχε υπόνοια ότι το *Yellow Submarine* θα μπορούσε ίσως να είχε χαθεί στα βαθιά χωρίς κατένε ίχνος, αυτή δεν έμεινε για πολύ στην επιφάνεια. Συνεχίζει το ταξίδι του, αξεπέραστο διαχρονικό cult όχημα pop κουλτούρας και Beatle-ικής μοναδικότητας.

Στα 50 του χρόνια, ανανεωμένο σε ήχο και εικόνα, εντυπωσιακά φρέσκο, βουτάει και πάλι στα βαθιά, στις φανταστικές του περιπέτειες. 🎧

SMOOTH

it runs in the

FAMILY

Φοίβος Δεληβοριάς, ο πρέσβης τραγουδοποιός

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟ
ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ

Αν σιγοτραγουδήσατε στίχους του, ετοιμαστείτε να τον δείτε σε έναν νέο ρόλο. Ο Φοίβος Δεληβοριάς, με αφορμή το φετινό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, ντύνεται πρέσβης. Γίνεται ambassador της Αγοράς, του αναπτυσσόμενου πυρήνα του θεσμού, και γέφυρα που θα ενώσει τα μυστικά των επαγγελματιών με το ευρύ κοινό. Το πώς μας το λέει ο ίδιος.

Φοίβο, τι κάνεις στην Αγορά του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης;

Είμαι πρέσβης – και μη γελάσετε (πολύ). Εγκαινιάζω αυτό τον ρόλο, που κάθε χρόνο θα τον κρατάει άλλο πρόσωπο. Η ιδέα είναι κάποιος γνωστός σινεφίλ έξω από τον χώρο του σινεμά να προβάλλει το έργο των δημιουργών στους εκπροσώπους της αγοράς από το εξωτερικό. Να προβάλλει επίσης τις σύγχρονες δυνατότητες της Ελλάδας ως τόπου γυρισμάτων ξένων παραγωγών. Θα ξέρετε πως επιτέλους – και έπειτα από αρκετά χρόνια ντροπής και χαμένων ευκαιριών – είναι πλέον και νομικά και γραφειοκρατικά εύκολο κάτι τέτοιο.

Με δικά σου λόγια, τι είναι η Αγορά του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης;

Το πιο σημαντικό, αλλά πιο «κρυμμένο» μέρος της διοργάνωσης. Είναι το μέρος όπου δημιουργοί (νέοι, παλιοί, Έλληνες, ξένοι) παρουσιάζουν μέρη σεναρίων ή πλάνα ταινιών που ετοιμάζουν σε ξένους παραγωγούς ή αντιπροσώπους διεθνών φεστιβάλ. Άλλος ζητάει χρηματοδότηση, άλλος πρόκριση στα φεστιβάλ. Εδώ ξεκίνησε την πορεία του προς τις Κάννες ο Κυνόδοντας, μεταξύ άλλων. Καταλαβαίνετε τη σημασία της, λοιπόν.

Θα δεις ταινίες;

Μην το πείτε παραέξω, αλλά γι' αυτό έρχομαι.

Κι από μουσική τι γίνεται;

Σκέφτηκα να ενορχηστρώσω και να παίξω στους ξένους προσκεκλημένους δέκα κομβικά τραγούδια από ταινίες του ελληνικού σινεμά: από τον πρώιμο Χατζιδάκι του Φίνου ή του Κακογιάννη ως τον The Boy του Νικόλα Τριανταφυλλίδη – με όλους τους ενδιαμέσους σταθμούς. Να φανεί το πώς μέσα σε τόσες δυσκολίες –αντικειμενικές ή ιστορικές– δημιουργήθηκε μια ουσιαστική, πολύπλευρη κινηματογραφία εδώ.

Ανυπομονείς γι' αυτή την εμπειρία;

Δεν βλέπω την ώρα.

Σε τρομάζει που θα βουτήξεις στα βαθιά του σινεμά;

Η αλήθεια είναι πως ως τώρα έχω κρατήσει την αθωότητα του θεατή. Δεν ξέρω τα παρασκή-

Φοίβος Δεληβοριάς

νια, τις «κουζίνες», τους ανταγωνισμούς, τα μαχαιρώματα – αν υπάρχουν τέτοια. Κι όμως, έχοντας δει φανατικά τις ταινίες του Άλτμαν, ξέρω και πώς να απολαμβάνω φανατικά το background. Φοίβο πρέσβη, πιστεύεις πως θα τους κακομάθει;

Είμαι σίγουρος πως όλοι οι διεθνείς αντιπρόσωποι θα φύγουν με την έντονη ανάμνησή μου, θα μου γράφουν προσωπικά μέιλ, τα οποία συχνά θα με φέρνουν σε αμηχανία, αλλά θα τα

διαβάζω όλα και θα απαντάω με περίσκεψη! Πέρα απ' αυτό, θα φροντίσω να φύγουν με πολλές ταινίες του φεστιβάλ μαζί τους και να χρηματοδοτήσουν άλλες τόσες. Στην πραγματικότητα, θα ακολουθώ κατά πόδας τα σπουδαία κορίτσια του team της Αγοράς, τη Γιάννα Σαρρή και το έξοχο επιτελείο της. Κάνουν σπουδαία δουλειά τόσα χρόνια, αυτές είναι οι αφανείς πρέσβεις των δημιουργών. Το άγχος και η αγωνία μου μετριάζονται όταν τις σκέφτομαι. 🎬

GREEK FILM CENTRE

Cosmic Candy

Pause

Her Job

Smuggling Hendrix

Holy Boom

Ballad for a Pierced Heart

Kazantzakis

Entwined

The mountain tears

Free Subject

Pity

In the strange Pursuit of Laura Durant

Polyxeni

The miracle of the Sargasso Sea

The Right pocket of the Robe

The siege on Liperti str

Still River

A simple man

The Waiter

The Veteran

The Delegation

Zizotek

The Harvesters

The Father

Meltem

I will cross tomorrow

In this land nobody knew how to cry

King's petar's socks

Pari

with the support of

© 2018

ALL ABOUT GREEK CINEMA

www.gfc.gr

Άφερμι ξανά, κύριε Ζούντε!

Ο Ράντου Ζούντε είναι ο σημαντικότερος σκηνοθέτης της νεότερης γενιάς του Νέου Ρουμάνικου Κύματος και ένας από τους αγαπημένους του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, το οποίο έχει παρουσιάσει το σύνολο του έργου του. Ιδιοσυγκρασιακός δημιουργός, ξεχωρίζει για το σατιρικό του πνεύμα και το ανατρεπτικό χιούμορ του, αλλά και για τη διορατικότητα και την τόλμη με τις οποίες προσεγγίζει κοινωνικά και ιστορικά θέματα, καταφέροντας έτσι να υπερβεί τα τοπικά όρια και να αγγίξει το διεθνές κοινό.

Ράντου Ζούντε

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΕΡΚΙΝΟΥ

Γεννημένος το 1977 στο Βουκουρέστι, ο Ζούντε δούλεψε ως βοηθός σκηνοθέτη σε εμβληματικές ρουμανικές ταινίες, όπως η *Οδύσσεια του κυρίου Λαζαρέσκου* του Κρίστι Πούιου, η *Οργή* του Ράντου Μουντεάν (αλλά και το *Αμήν* του Κώστα Γαβρά), και γύρισε πολλά φιλμ μικρού μήκους –μεταξύ των οποίων και το πολυβραβευμένο *Λάμπα με καπέλο* (2006)–, πριν κάνει το ντεμπούτο του το 2009 με την ταινία *Το πιο ευτυχημένο κορίτσι στον κόσμο*. Η ταινία, ένα γλυκό-πικρο σχόλιο πάνω στις συνέπειες του καταναλωτισμού και τις δυσλειτουργικές οικογενειακές σχέσεις, ακολουθεί τη ρεαλιστική αφηγηματική προσέγγιση του Νέου Κύματος, διανθίζοντάς τη με χιούμορ και ειρωνεία. Επεκτείνοντας την προβληματική του, στο *Όλοι στην οικογένειά μας* (2012) ο Ζούντε διερευνά την αδυναμία επικοινωνίας και την αποσύνθεση των οικογενειακών δεσμών, αποστασιοποιούμενος πλήρως από το δράμα

των ηρώων του και προσδίδοντας στην τραγικότητα της κατάστασής τους κωμική διάσταση.

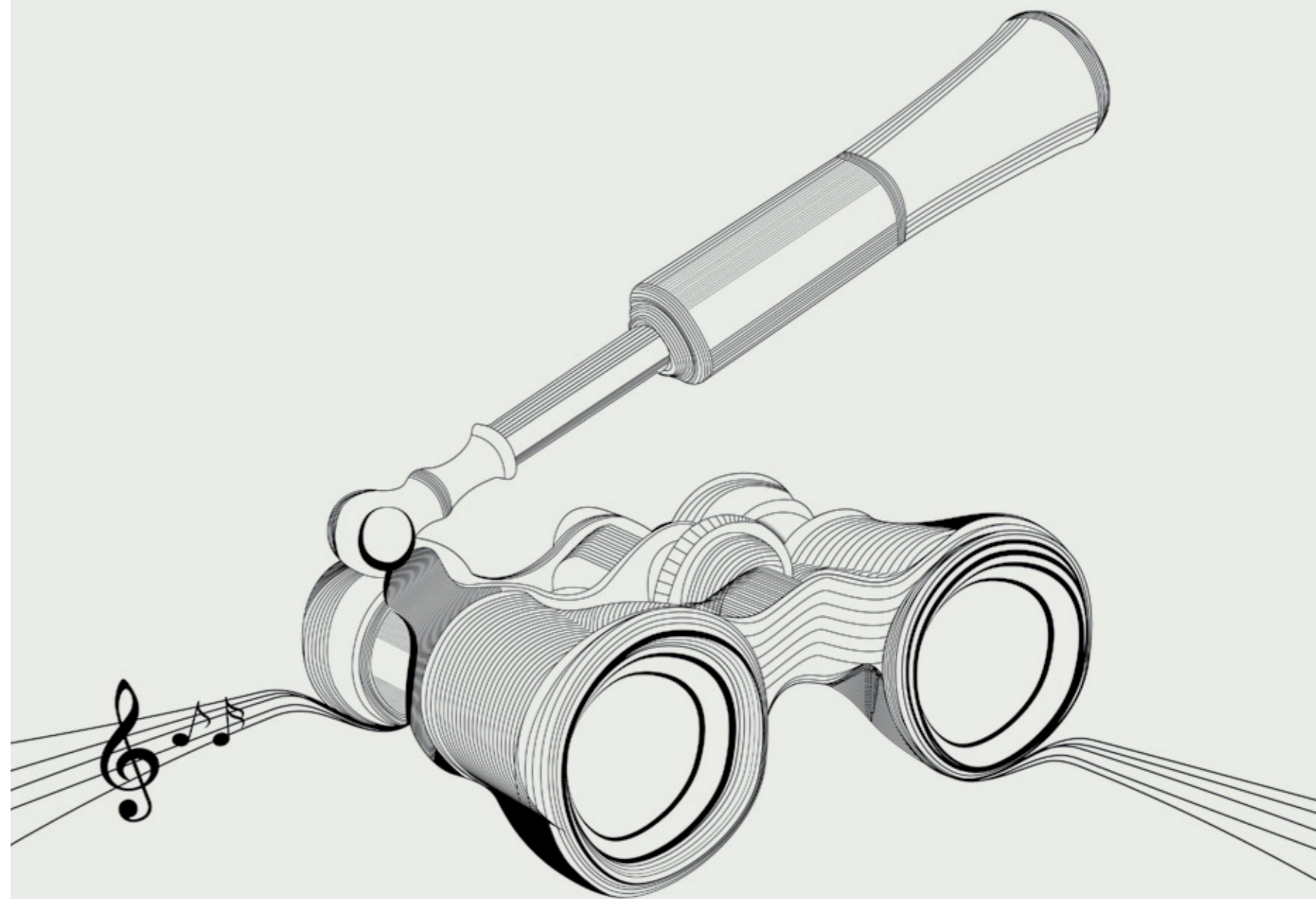
Τρία χρόνια μετά, γνωρίζει τη διεθνή καταξίωση με το *Άφερμι!* (Βραβείο Σκηνοθεσίας στην Μπερλινάλε), ένα κινηματογραφικά εντυπωσιακό ασπρόμαυρο ιστορικό δράμα αλλά γουέστερν που καταπνέεται με τη δουλοκτημοσύνη των Ρομά στη Βλαχία του 1835 και αναδεικνύει τις ρίζες του ρατσισμού στη χώρα του μέσα από τη σατιρική καταγραφή των ηθών της εποχής. Η ταινία σηματοδοτεί μια αλλαγή στη θεματική του σκηνοθέτη, εγκαινιάζοντας την ενασχόλησή του με την ιστορική μνήμη και τη συνομιλία του παρελθόντος με το παρόν. Παράλληλα, αλλάζει δραστηριτικά και η κινηματογραφική του προσέγγιση, επιδεικνύοντας μια έντονη διάθεση πειραματισμού στη φόρμα, υφαινόοντας στις αφηγήσεις του αρχαιακό υλικό και φωτογραφίες, αναφορές στη λογοτεχνία και στη φιλοσοφία. Στις *Σημα-*

δεμένες καρδιές (2016) διασκευάζει το αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα του Μαξ Μπλέτσερ, προσθέτοντας σ' αυτό πολιτικό περιεχόμενο – την άνοδο του αντισημιτισμού και του φασισμού στη Ρουμανία του 1930. Ακολουθεί το ντοκιμαντέρ *Το νεκρό έθνος* (2017), στο οποίο διερευνά τα όρια της αναπαράστασης μέσα από την αντιπαραβολή μιας συλλογής φωτογραφιών με την αφήγηση από το ημερολόγιο ενός Εβραίου γιατρού κατά τις δεκαετίες του 1930 και του 1940.

Επίκαιρος όσο ποτέ, στην τελευταία του ταινία με τίτλο *Αδιαφορώ αν καταγραφούμε στην Ιστορία ως βάρβαροι* (2018) χρησιμοποιεί το ιστορικό παρελθόν ως καθρέπτη για το παρόν. Μέσα από την αναπαράσταση της σφαγής των Εβραίων το 1941 στην Οδησσό από τον ρουμανικό στρατό, σχολιάζει την επιλεκτική αποσιώπηση γεγονότων από το εθνικό αφήγημα και τη συνεχή διαπραγμάτευση της ιστορικής αλήθειας, προσδίδοντας στο ζήτημα οικουμενική διάσταση. Αναδεικνύει το πόσο βαθιά ριζωμένοι είναι σήμερα ο εθνικισμός, ο ρατσισμός και ο λαϊκισμός, το πώς η προκατάληψη μπορεί να αναιρεί την τεκμηριωμένη αλήθεια. Προσπαθώντας να μας αφυπνίσει, ο Ζούντε αξιοποιεί τεχνικές αποστασιοποίησης και θέτει το ζήτημα της χρησιμότητας της τέχνης, σ' ένα εγχείρημα όπου το στοιχείο της φάρσας επιβάλλεται στην ανάδειξη του τραγικού.

Η απομυθοποιητική διάθεση, το μαύρο χιούμορ και η λεπτή ειρωνεία του Ζούντε αναδεικνύουν μια σουρεαλιστική διάσταση στο έργο του, που απαλύνει, χωρίς όμως να αναιρεί την κρισιμότητα των θεμάτων στα οποία μας εκθέτει. Μ' αυτό τον τρόπο καταφέρνει να δημιουργήσει γόνιμα ερωτήματα στον θεατή, δείχνοντάς μας πώς το προσωπικό διαπλέκεται με το πολιτικό και ότι η εμπλοκή μας είναι απαραίτητη αν επιθυμούμε το παρελθόν να μην ανακυκλώνεται στο παρόν.

Αδιαφορώ αν καταγραφούμε στην Ιστορία ως βάρβαροι

ΜΑΖΙ,
ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ALPHA BANK

Χάιμε Ροσάλες: «Το αστείο και το τραγικό βρίσκονται πολύ κοντά»

Το μυστικό της Πέτρα

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΙΩΡΓΟ ΚΡΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟ

Ο σπουδαίος Ισπανός σκηνοθέτης Χάιμε Ροσάλες, στο έργο του οποίου το 59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης πραγματοποιεί αφιέρωμα, μίλησε στο «Πρώτο Πλάνο» για την καινούρια του ταινία και τον τρόπο του να βλέπει (το) σινεμά.

Περιγράψτε το *Μυστικό της Πέτρα* σαν ένα καινούριο ξεκίνημα, σαν να πήγατε ξανά στο σχολείο.

Υπό κανονικές συνθήκες, ξεκινάω μια ταινία γιατί έχω ένα θέμα που θέλω να εξερευνήσω, κάτι για το οποίο θέλω να μιλήσω. Αλλά αυτή η ταινία ξεκίνησε τελείως διαφορετικά. Έκανα μια παύση κι αναρωτήθηκα τι συμβαίνει στο σινεμά, πώς νιώθω ως θεατής βλέποντας ταινίες. Νιώθω ότι το εμπορικό σινεμά έχει πια ακολουθήσει έναν πολύ μανάλ δρόμο, από την άλλη όμως πολλές ταινίες δημιουργών δεν είναι φιλμ που μπορείς στ' αλήθεια να απολαύσεις. Για μένα το ιδανικό θα ήταν μια ταινία που να γεννά τη σαγήνη μιας κλασικής ταινίας, αλλά την ίδια στιγμή κάτι που να μπορείς να αναλύσεις και να ερμηνεύσεις σε ένα βαθύτερο επίπεδο. Αυτή η ισορροπία είναι για μένα το *Μυστικό της Πέτρα*, το αποτέλεσμα αυτής της σκέψης, αυτής της επιθυμίας.

Θα λέγατε ότι αυτή η επιλογή ήταν για σας ένα βήμα μπροστά;

Κάθε ταινία για μένα συνδέεται με την προ-

ηγούμενη και το σύνολο της δουλειάς μου. Αυτή η ταινία σχεδιάστηκε για να προσεγγίσει ένα μεγαλύτερο κοινό. Για να το θέσω πολύ απλά, θέλω να φέρω περισσότερους θεατές στην αίθουσα. Για μένα αυτό είναι πολύ σημαντικό. Τι θα κάνω στη συνέχεια έχει να κάνει πολύ με την πορεία της *Πέτρα*, αυτή θα καθορίσει τον τρόπο που θα προχωρήσω και προς ποια κατεύθυνση. **Κάνετε μερικές τολμηρές επιλογές στον τρόπο που χειρίζεστε τον χρόνο αλλά και την κάμερα στο φιλμ.**

Για μένα η κάμερα είναι ένας ακόμη χαρακτήρας. Κουβεντιάζοντας με τη διευθύντρια φωτογραφίας Ελέν Λουβάρ, την ονομάσαμε «άγγελος». Ο άγγελος αυτός ενδιαφέρεται για τους χαρακτήρες, για την ιστορία τους, για τα όσα τους συμβαίνουν, ενδιαφέρεται όμως και για την απουσία τους, για τους χώρους που υπάρχουν ακόμη και όταν οι άνθρωποι δεν είναι εκεί. Την ονομάσαμε άγγελος επειδή θέλαμε να μην είναι κάτι το ανθρωπινό, αλλά όχι και κάτι το μηχανικό. Κάτι που να έχει μια σχεδόν μυστικιστική υφή.

Αυτό σημαίνει ότι πιστεύετε σε κάτι ανώτερο, σε μια υψηλότερη δύναμη;

Πιστεύω. Είμαι καθολικός, ακόμη κι αν έχω μια δική μου ερμηνεία της θρησκείας. Νιώθω πως όλες οι θρησκείες έχουν μια ηθική και μια εσχατολογική πλευρά για το τι συμβαίνει μετά το τέλος της ζωής μας. Δεν ξέρω αν υπάρχει άλλη ζωή, αλλά νιώθω ότι υπάρχει μια πνευματική διάσταση και υπάρχουν πράγματα που δεν μπορούμε να συλλάβουμε με τη λογική. Στο *Το μυστικό της Πέτρα* μας κάνετε να πιστεύουμε και στην ύπαρξη του κιούμορ στο σινεμά σας.

Όταν έδειξα την ταινία για πρώτη φορά, οι άνθρωποι μίλησαν για το κιούμορ της ταινίας, κάτι όμως που δεν ήταν προγραμματισμένο από τη μεριά μου. Νομίζω ότι το αστείο και το τραγικό βρίσκονται πολύ κοντά. Όταν βλέπεις κάποιον να πέφτει, προκαλεί το γέλιο, αλλά την ίδια στιγμή μια πτώση μπορεί να οδηγήσει στον θάνατο.

Υποθέτω ότι έχει να κάνει και με τον τρόπο που δουλέψατε με τους ηθοποιούς. Κάτι που νιώθω ότι σας αρέσει πολύ.

Εξαιρετικά. Θυμάμαι σε μία από τις ταινίες μου είχα κάποιον που παρακολουθούσε το γύρισμα από την αρχή μέχρι το τέλος. Κάποια στιγμή

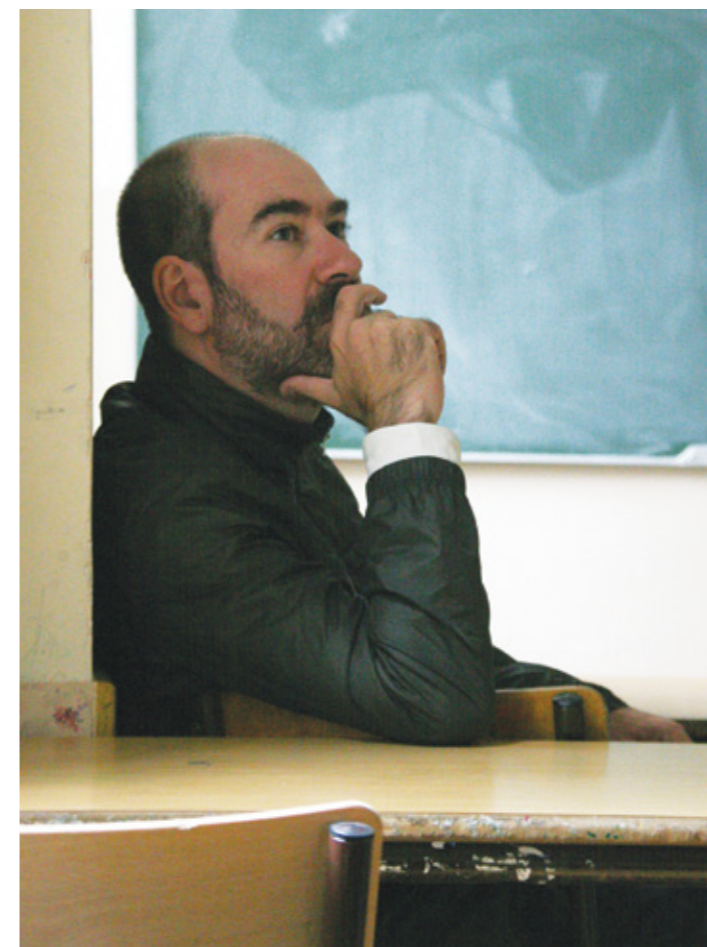
του είπα πως συχνά μου ζητάνε να απαντήσω στην ερώτηση πώς δουλεύω με τους ηθοποιούς και ειλικρινά δεν μπορώ. Και μου είπε: «Αυτό που κάνεις είναι σχεδόν παράνομο, είναι ψυχολογικός

έλεγχος». Έχει δίκιο, διότι μερικές φορές τους καθοδηγώ μόνο με ένα βλέμμα ή με τη γλώσσα του σώματος. Κάθε σου πράξη, κάθε αντίδρασή σου είναι ένας τρόπος να τους σκηνοθετείς. 🎬

Σκηνή από το *Μυστικό της Πέτρα*

Χάιμε Ροσάλες

Τα καλά κορίτσια

Πεντάμορφες, τέρατα

και άλλα ομορφάσχημα πλάσματα

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Όμορφο και άσχημο. Δύο έννοιες που έχουν γνωρίσει τόσους ορισμούς όσοι είναι κι οι πολιτισμοί που τις έχουν διαχειριστεί. Από την κλασική Ελλάδα και τη διαχρονική εμπειρία του κάλλους μέχρι τη νεωτερικότητα και τον μεταμοντερνισμό, το ωραίο αποτελεί αντικείμενο διαμάχης. Γιατί η επιφανειακή του τελειότητα είναι συχνά παραπλανητική. Το φετινό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, μέσα από έξι διαφορετικές ταινίες, στρέφει την προσοχή του σε δύο έννοιες παρεξηγημένες, υποκειμενικές, αόριστες.

Σύνορο, Ισόβιοι δεσμάτες, Holiday, Pearl, Τα καλά κορίτσια και Τζόι. Οι ταινίες αυτές μας δίνουν το έναυσμα για να προβληματιστούμε ξανά πάνω σε ιδέες που νομίζαμε ξεκάθαρες. Στην ομορφιά που φωλιάζει μέσα στην ασχήμια, και στην ασχήμια που αρκετές φορές αποτελεί την αθέατη, πίσω όψη της ομορφιάς. Ακόμα και τα πιο γνωστά παραμύθια φέρουν την επίγνωση αυτής της πανάρχαιας αλήθειας: Η Πεντάμορφη ερωτεύεται τελικά το Τέρας. Διακρίνει την κρυμμένη του ομορφιά, που το μεταμορφώνει. Έτσι και το σινεμά, η τέχνη των –ομορφων ή άσχημων– εικόνων και της δισυπόστατης φύσης τους, θέτει το ερώτημα: Είναι η ομορφιά, όπως το ήθελε ο Σταντάλ, «μια υπόσχεση ευτυχίας»; Ή μήπως καμιά φορά συμβαίνει το αντίθετο;

Στο Σύνορο το εκ πρώτης όψεως «άσχημο» αποκαλύπτει την κρυμμένη του ωραιότητα. Κι όμως, πρόκειται για μια ιστορία που δεν πασχίζει να ανατρέψει τις καθιερωμένες αντιλήψεις

μας γι' αυτά τα πράγματα. Όχι σε πρώτο, τουλάχιστον, επίπεδο. Υπάρχει η αστυνομική ίντριγκα, η νουάρ πλοκή, το σασπένς, το μοραλιστικό ζητούμενο της δραματοουργίας. Και κάπου στις παρυφές όλων αυτών, ψιθυριστά, υπόκωφα, σαγηνευτικά, ακούγεται μια διακριτική μελωδία για τη μαγεία των παραμορφωμένων προσώπων. Καθόλου τυχαία, η κεντρική ηρωίδα, μια αστυνομικός, δεν βασίζεται στην όραση αλλά στην όσφρησή της. Μυρίζει τα συναισθήματα. Στο Σύνορο το ορατό δεν απασχολεί ιδιαίτερα. Πρέπει να πάμε πέρα απ' αυτό, όπως οι χαρακτήρες του. Να υπερβούμε τη μαγανεία της επιφάνειας. Το παραμύθι ανθίζει ευδιαστώ πίσω απ' τις εικόνες και τις πρώτες εντυπώσεις.

Την ίδια υπέρβαση οφείλει να καταφέρει και η Μέιμπελ στο Ισόβιοι δεσμάτες, μια πανέμορφη ηθοποιός του κινηματογράφου που ο συμπρωταγωνιστής της είναι ακραία παραμορφωμένος. Ως πικρή σάτιρα μιας ολόκληρης βιομηχανίας κατασκευής αισθητικών προτύπων, το φιλμ του

Άρον Σίμπεργκ πετυχαίνει απόλυτα τον σκοπό του. Αλλά η ασχήμια εδώ είναι μια ευρύτερη μεταφορά για τη διαφορετικότητα. Για τον τρόπο παρουσίασης (και τελικά αποδοχής) του «ξένου», αυτού που δεν ταιριάζει στις εύκολες σχηματοποιήσεις μας.

Η κινηματογραφική δημιουργία είναι μια διαρκής, αέναη προσπάθεια διαμόρφωσης «βλέμματος». Αν πρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο που κοιτάμε, ας βασιστούμε στο σινεμά. Απ' τις αρχές του 20ού αιώνα, αυτό κυρίως μας μαθαίνει πώς και τι να βλέπουμε. Τόσο έξω όσο και μέσα μας. Έχει ιδιαίτερη σημασία αυτό το τελευταίο. Οι «ωραίες» ιδεολογικές κατασκευές, της άνεσης, του πλούτου, της κλιδής, φέρουν τη σφραγίδα μιας έντονα κινηματογραφικής οπτικής πάνω στην κοινωνική ευτυχία. Όποιος διαθέτει χρήματα αποσπάται απ' τη μουντή «ασχήμια» του καθημερινού καταναγκασμού (υποχρεώσεις, εργασία, ατέλειωτες ευθύνες) και εγκαθίσταται στην περιοχή της αστραφτερής

Holiday

Pearl

«ομορφιάς». Οι άλλοι δουλεύουν, εκείνος κάνει «διακοπές» διαρκείας. Έτσι βλέπει τα πράγματα η νέα και όμορφη Σάσα του *Holiday*. Πιστεύει ότι στην τέλεια εμφάνισή της πρέπει να αντιστοιχεί μια ανάλογα τέλεια ζωή. Αλλά θα διαπιστώσει ότι η βαθύτερη ασχήμια, η ψυχολογική και σωματική βία δεν είναι πράγματα ασύμβατα με το λάιφ στάιλ που διάλεξε.

Υπάρχει όμως και η άλλη περίπτωση. Να πρέπει να επαναπροσδιορίσεις τις αντιλήψεις σου για το ωραίο και το άσχημο, απλούστατα επειδή δεν γίνεται αλλιώς. Επειδή πρωτίστως οφείλεις να επιβιώσεις. Η πάντα αψεγάδιαστη και κακομαθημένη Σοφία του *Τα καλά κορίτσια*

καλείται να πράξει ακριβώς αυτό. Όταν η μεγάλη οικονομική κρίση του 1982 θα χτυπήσει το Μεξικό, το πέρασμα από μια κατάσταση ταυτισμένη με την ομορφιά σε μια άλλη λιγότερο λαμπερή θα είναι αναπόφευκτο. Η κοινωνική παρακμή είναι ένα «βέβηλο» χέρι που μουτζουρώνει έναν υπέροχο πίνακα. Ύστερα απ' αυτό, πώς μπορούν να κρατηθούν τα –αισθητικά και ηθικά– προσχήματα;

Η όμορφη επιφάνεια παρασύρει και την Τζόι στο ομώνυμο φιλμ της Σουνταμπέ Μορτεζάι. Μια ιερόδουλη από τη Νιγηρία οραματίζεται να εγκαταλείψει την καταθλιπτική πραγματικότητα της γενέτειράς της και να μεταβεί στην Ευρώ-

πη. Η Γηραιά Ήπειρος υπόσχεται όλα εκείνα που η Τζόι δεν είχε ποτέ την ευκαιρία να χαρεί στην πατρίδα της. Όμως τα θέλγητρα του δυτικού κόσμου δεν είναι, τελικά, παρά οι παραπλανητικοί ιριδισμοί ενός, από καιρό, χαμένου θησαυρού. Δέσμια μιας ψευδαίσθησης για την ομορφιά της «άλλης όχθης», η Τζόι βιώνει την απομυθοποίηση ως μετωπική σύγκρουση με το «ωραίο» ενός θνήσκοντος πολιτισμού. Προφανώς, η παλιά κοινοτοπία παραμένει επίκαιρη: Όλα έχουν το τίμημά τους. Τίποτα δεν μας δίνεται δωρεάν.

Η επιθυμία της ομορφιάς μπορεί να γίνει καταναγκασμός, τυραννία, καταπίεση, μαζοκιστική απόλαυση της οδύνης. Συμβαίνει έτσι να παρατηρείται το εξής παράδοξο φαινόμενο: για να φτάσουμε στην ομορφιά να πρέπει να διέλθουμε απ' όλα τα στάδια της ασχήμιας. Στο *Pearl*, μια γυναίκα μπόντι μπλίντερ υποβάλλει τον εαυτό της σε εξαντλητικές δίαιτες, εξοντωτική προπόνηση, τρομερούς σωματικούς πόνους, προκειμένου να έχει πιθανότητες νίκης σ' έναν διεθνή διαγωνισμό. Για να χτιστεί ένα τέλειο κορμί, απαιτούνται θυσίες. Κι όταν ακόμα όμως θα έχει επιτευχθεί το ιδανικό αποτέλεσμα, πόση ασχήμια θα πλαισιώνει την εικόνα της σκληραγωγημένης ομορφιάς;

Διαλεκτικά ώριμο για να ξεκαθαρίσει τους λογαριασμούς του με την ομορφιά και την ασχήμια, το σύγχρονο σινεμά ρίχνει τις μάσκες. Κατεβάζει τα προσωπεία. Κοιτάει πέρα απ' τις φτιασιδωμένες φαινομενικότητες. Σηκώνει τις αυλαίες και τα πέπλα. Τι θα βρει εκεί που ψάχνει; Ως συνήθως, την τελική απάντηση την έχει ο θεατής. 🎬

Ισόβιοι δεσμάτες

-ΣΥΓΓΝΟΜΗ,
ΚΕΒΙΝ
ΚΑΙ
ΓΟΥΙΤΝΕΪ.
ΕΜΕΙΣ,
ΔΕ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΑΜΕ
ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΜΕ ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ
ΓΑΝΑ ΦΙΑΛΗΘΕΙΤΕ.
ΟΣΟ ΚΙ
ΑΝ ΘΕΛΑΜΕ.
ΚΑΠΟΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΜΟΝΟ ΣΤΙΣ ΤΑΙΝΙΕΣ.
ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ.

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ
ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

GREECE
A 365 DAY DESTINATION

Κίμων και Πέρο (Ρωμαϊκή Ευσπλαχνία / Roman Charity), Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς, 1630, λάδι σε καμβά, 155x190cm, Άμστερνταμ, Rijksmuseum

Caritas Romana

ΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗ

Η Ρωμαϊκή Ευσπλαχνία (Caritas Romana), ένα λησμονημένο θέμα της κλασικής τέχνης, χρησιμοποιήθηκε ως πυξίδα για την επιλογή, την ταξινόμηση και την ερμηνεία των 15 ταινιών του Επίσημου Διαγωνιστικού Τμήματος του 59ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Αποτέλεσε επίσης βασική πηγή έμπνευσης για 15 νέους Έλληνες εικαστικούς, ο καθένας από τους οποίους ανέλαβε να σχολιάσει και από μία ταινία, φωτίζοντας με σύγχρονο τρόπο την κλασική ιστορία.

Το 31 μ.Χ., ο Ρωμαίος ιστορικός Βαλέριος Μάξιμος τοποθέτησε μια βραδυφλεγή βόμβα στα θεμέλια των εικαστικών τεχνών. Στο έργο του *Πράξεων και λόγων αξιοσημνημόνευτων, βιβλίο 9 (Factorum ac dictorum memorabilium, libri IX)* περιγράφει την ιστορία ενός άνδρα ο οποίος καταδικάστηκε να πεθάνει μέσα στη φυλακή από αστία. Λίγο αργότερα η κόρη του τον επισκέφτηκε και, μην έχοντας άλλο τρόπο να περάσει φαγητό στο κελί του, τον τάισε προσφέροντάς του το ίδιο το στήθος της.

Τους επόμενους αιώνες εκατοντάδες καλλιτέχνες απεικόνισαν τη σπαρακτική αυτή ιστορία, αναδεικνύοντάς τη σε ύψιστη πράξη ευσπλαχνίας, αλληλεγγύης, αυτοθυσίας, αλλά και πολιτικής ανυπακοής. Η κόρη, η Πέρο, αφήφησε τους κανόνες του σωφρονιστικού συστήματος, ξεγέλασε τους δεσμοφύλακες και έσωσε τον πατέρα της, τον Κίμωνα, από βέβαιο θάνατο.

Τα τριακόσια και πλέον έργα τέχνης (τοιχογραφίες, μικρογραφίες, ανάγλυφα, σχέδια, χαρακτικά, πίνακες και γλυπτά) που βρίσκονται σε μουσεία και συλλογές ανά τον κόσμο έχουν λίγες διαφορές μεταξύ τους. Σε όλα απεικονίζεται μια νεαρή θελκτική γυναίκα να θηλάζει έναν ηλικιωμένο άνδρα. Κι όμως, δεν είναι λίγες οι φορές που ένα προσεκτικό μάτι μπορεί να εντοπίσει μερικές ενδιαφέρουσες συμπαράδηλώσεις.

Ο θηλασμός έχει, ούτως ή άλλως, ένα ιδιαίτερο ηθικό βάρος, το γυμνό γυναικείο στήθος φορτίζεται με σεξουαλικές συσχετίσεις, ενώ αμφίσημες αντιδράσεις προκαλούνται από τη διατάραξη της οικογενειακής (και, ως εκ τούτου, της κοινωνικής) σχέσης των δύο ηρώων.

Ακόμη και τον 17ο αιώνα, στην εποχή του Μπαρόκ, ζωγράφοι όπως ο Καραβάτζο, ο Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς, ο Ντιρκ φαν Μπαμπούρεν και κυρίως η Αρτεμίζια Τζεντιλέσκι υπαινίχθηκαν τις γενεαλογικές και έμφυλες αντιστροφές εξουσίας, οι οποίες φέρουν ισχυρούς –και ιδιαίτερα ρητούς– ανατρεπτικούς συσχετισμούς σε μια κοινωνία όπου η συγγένεια ορίζεται με πατριαρχικό τρόπο.

Και η θηλάζουσα κόρη δείχνει ότι αμφισβητεί δειλά αυτό τον πατριαρχικό τρόπο. Καθώς απεκδύεται το κοστούμι της θυγατέρας, αντιστρέφει την ταυτότητά της, αλλά και την ταυτότητα του πατέρα της, και τον μεταμορφώνει σε ομογάλακτο αδελφό των παιδιών της.

Έτσι η βραδυφλεγής βόμβα του Βαλέριου Μάξιμου αρχίζει να ενεργοποιείται και η Ρωμαϊκή Ευσπλαχνία μπορεί να επανεξεταστεί υπό το πρίσμα των νεότερων θεωριών για τη θέση της γυναίκας, την ετεροκανονικότητα των έμφυλων ρόλων και την επιτελεστικότητα του κοινωνικού φύλου.

Διότι η Πέρο είναι ίσως η πρώτη γυναίκα που ήρθε σε ρήξη με το σώμα της, αμφισβήτησε το βιολογικό της φύλο και επαναπροσδιόριστηκε ως κοινωνικό υποκείμενο.

Οι ταινίες, λοιπόν, που αναζητήσαμε για το φετινό Επίσημο Διαγωνιστικό Τμήμα του φεστιβάλ καταπνάνονται με τους παραπάνω προβληματισμούς. Οι ήρωές τους είναι μέλη «οικογενειών εν κινδύνω»: αυτοσχέδιων, εφήμερων ή δυσλειτουργικών. Οι δραματικές, ως επί το πλείστον, καταστάσεις μέσα στις οποίες έχουν βρεθεί τους αναγκάζουν να επινοήσουν, όπως και η Πέρο, ακραίες λύσεις ανάγκης. Συγκρούονται με τα πρότυπα των βιολογικών τους ρόλων, ξαναγράφουν τις ταυτότητές τους και εγκαθιδρύουν νέες κοινωνικές σχέσεις και πολιτισμικά σύμβολα.

Δεν επιδιόονται όλοι σε πράξεις ευσπλαχνίας. Κάποιες φορές, αντιθέτως, αντιδρούν με ιδιαίτερη σκληρότητα και κρίνονται γι' αυτό. Η ίδια η ευσπλαχνία ωστόσο επικρέμαται ως υπόσχεση (ή μήπως ως φενάκη;) λύτρωσης. Και στο τέλος, όταν πια έχουν υπερβεί τις κοινωνικά καθιερωμένες συμβάσεις των έμφυλων ταυτοτήτων τους, εισέρχονται καθαρήμνοι στο δικό τους μέλλον.

Παράλληλα με την επιλογή των ταινιών επιλέξαμε και 15 νέους Έλληνες εικαστικούς, ο καθένας από τους οποίους ανέλαβε να σχολιάσει και από μία ταινία, μελετώντας και μερικά από τα εκατοντάδες έργα της Ρωμαϊκής Ευσπλαχνίας.

Το τελικό σώμα των έργων συμπληρώνει το Διαγωνιστικό Τμήμα και αποτελείται από

πίνακες, γλυπτά, εγκαταστάσεις και βίντεο των: Δημήτρη Αμελαδιώτη, Μπάμπη Βενετόπουλου, Ζωής Γιαμπουντάκη, Δημήτρη Εφέογλου, Ηλία Καφούρου, Αναστασίας Μηνά, Ιωάννας Ξημέρη, Μαλβίνας Παναγιωτίδη, Νεφέλης Παπαδημούλη, Βάλβιας Παπαστάμου, Κώστα Παππά, Άντας Πετρανάκη, Χαράς Πιπερίδου, Λυσιμάχου Πολυχρονίδη και Νάνας Σαχίνη.

Οι νέοι Έλληνες εικαστικοί ανέσυραν από τις ταινίες δυσδιάκριτα πολλές φορές στοιχεία, επιχειρήσαν εκρηκτικές ερμηνείες και έδωσαν τολμηρές λύσεις, που προσθέτουν μια επιπλέον κίνηση στις κινούμενες εικόνες.

Η Ρωμαϊκή Ευσπλαχνία, που άρχισε με τον Βαλέριο Μάξιμο και πέρασε μέσα από τον Μεσαίωνα, την Αναγέννηση και το Μπαρόκ, βρίσκεται μια αναπάντευτη συνέχεια στα έργα των Ελλήνων εικαστικών, οι οποίοι, για πρώτη φορά στην ιστορία, συμμετέχουν σε μια κοινή ανάθεση με αυτό το θέμα. 📌

Η έκθεση παρουσιάζεται στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης (Αποθήκη Β1, Λιμάνι Θεσσαλονίκης) από τις 3 Νοεμβρίου έως τις 2 Δεκεμβρίου 2018 και διοργανώνεται από το ΦΚΘ σε συνεργασία με το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης και με την υποστήριξη του Οργανισμού Πολιτισμού και Ανάπτυξης ΝΕΟΝ.

Ζαν Πενικό II, 1545, σμάλτο σε χαλκό, The Walters Art Museum

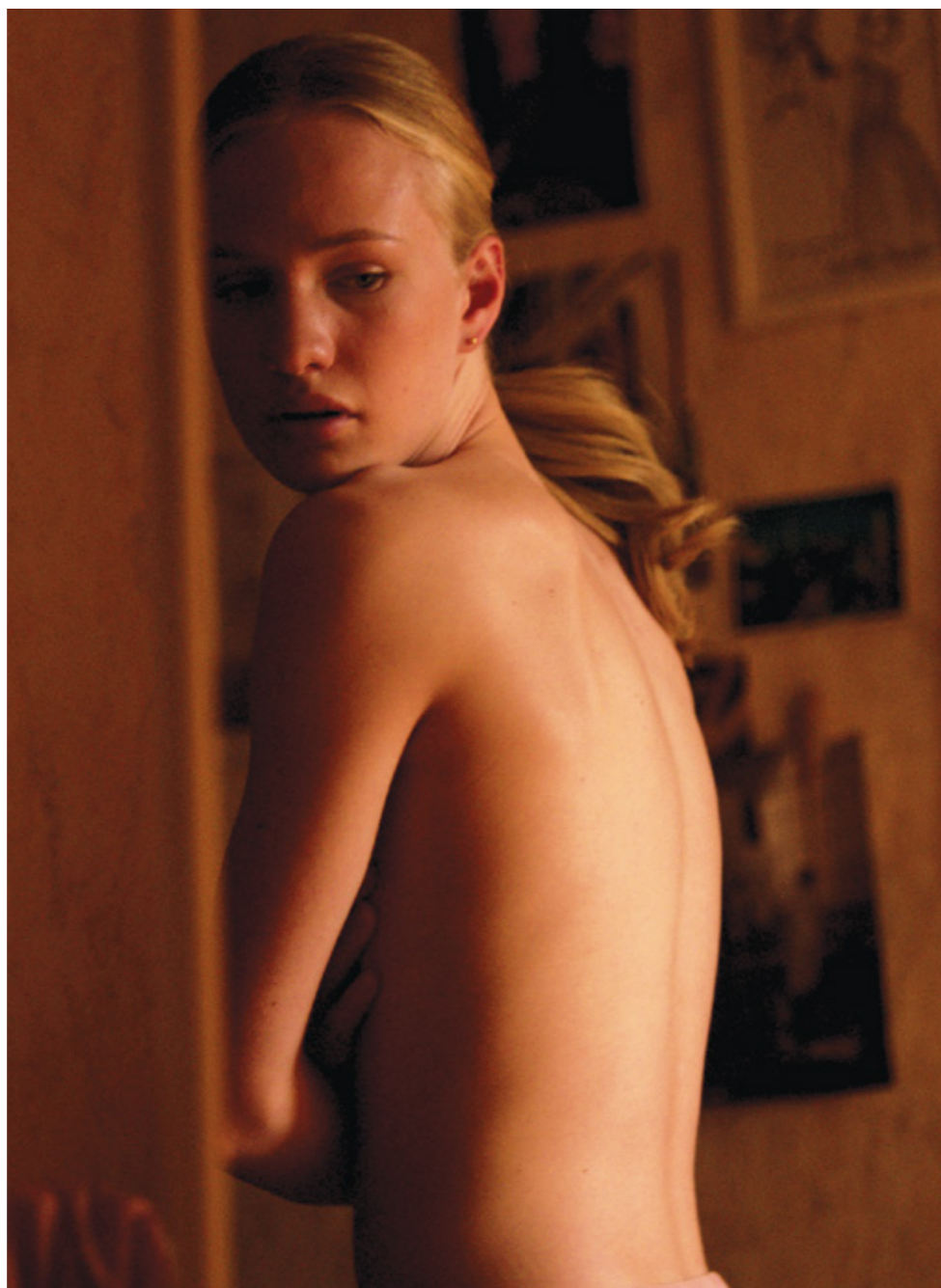

Κορίτσι γεννιέσαι. Κορίτσι γίνεσαι.

ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Πώς θα ήταν ο κόσμος αν στιγμιαία απαλλασσόταν από τις προκαταλήψεις, τα βλαβερά συμπτώματα της ημιμάθειας και τον φόβο για το άγνωστο; Δύσκολο να απαντήσει κανείς σε μια όχι μόνο υποθετική αλλά και ουτοπική ερώτηση. Η ταινία *Κορίτσι** του 27χρονου μόλις Βέλγου Λουκάς Ντοντ –η οποία θα σημάνει τη λήξη του 59ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης στις 11 Νοεμβρίου– επιχειρεί να δώσει μια συναισθηματική, απελευθερωτική απάντηση και να υπενθυμίσει τα λόγια του στωικού Επίκτητου: «Είναι αδύνατο για έναν άνθρωπο να μάθει αυτά που νομίζει ότι ήδη ξέρει».

Κορίτσι

— εκάστε όσα —νομίζατε ότι— ξέρατε και —αφεθείτε *tabula rasa* στο καθηλωτικό ντεμπούτο του Ντοντ και στη λυτρωτική ματιά του απέναντι στον κόσμο και στο εκρηκτικό πέταγμα της εφηβείας, που αποκτά στο *Κορίτσι* όνομα: Λάρα. Η 15άχρονη Λάρα έχει ένα όνειρο, να γίνει μπαλαρίνα. Και ματώνει για να το πετύχει, απαραίτητη θυσία σε μια τέχνη υψηλής πειθαρχίας. Η Λάρα δείχνει —και είναι— ένας εύθραυστος μίσχος, ένα λεπτεπίλεπτο ευαίσθητο πλάσμα. Η Λάρα όμως είναι επίσης αγόρι.

Για εκείνη, η μάχη της τέλεις πιρουέτας είναι εξίσου σημαντική με τη μάχη της να μεταμορφωθεί σε κορίτσι. Γεννήθηκε σε λάθος φύλο και περιμένει από μέρα σε μέρα να εγχειριστεί. Για να αποκαλυφθεί με το κορμάκι του μπαλέτου, καμουφλάρει τα γεννητικά της όργανα με μονωτική ταινία, κρύβοντας το σώμα που νιώθει ξένο. Ο Ντοντ δεν εστιάζει στον περίγυρο, στις αντίζηλες χορεύτριες που της ασκούν συγκαλυμμένο εκφοβισμό, στον μικρό αδερφό που αντιδρά, νοσταλγώντας τον αδερφό του, ή στον υπερπροστατευτικό, υποστηρικτικό πατέρα. Είναι όλοι τους κομμάτια του κόσμου της Λάρα, θραύσματα που ενώνουν έναν αντεστραμμένο καθρέφτη, μια πραγματικότητα ανεκτή, αλλά όχι —σωματικά, άρα και ψυχολογικά—

πραγματική. Η Λάρα βρίσκεται σε διαδικασία αλλαγής φύλου μέσα σε ένα ιδανικό περιβάλλον. Όπως θα έπρεπε να είναι ένα τέτοιο περιβάλλον.

Ο Ντοντ απεγκλωβίζει την ιστορία του από τα ταμπού, που συνήθως λειτουργούν σε πρώτο επίπεδο σε συναφείς θεματικές. Εδώ δεν υπάρχουν γονείς που αδυνατούν να κατανοήσουν γιατί το παλικαρί τους θέλει να γίνει γυναίκα, το σχολείο δεν είναι συνυφασμένο με το σκληρό bullying, η καθημερινότητα δεν είναι φορτωμένη με τον φόβο για το διαφορετικό. Η αίσθηση είναι ανάλαφρη, η διεκδίκηση ενός νέου εαυτού είναι ο κινητήριος αυτοσκοπός. Το μαρτύριο της Λάρα είναι σχεδόν ολοκληρωτικά εσωτερικό. Είναι μια ιστορία δύναμης, επιμονής και, ναι, απόγνωσης, που όμως δεν φανερώνεται με τρόμο, αλλά με πυγμή και αποφασιστικότητα.

Στη *Λίμνη των κύκνων* η Οντέτ επιθυμεί να μεταμορφωθεί από κύκνο σε γυναίκα ξανά. Στο *Κορίτσι*, μια αλλιώτικη, σύγχρονη εκδοχή του μπαλέτου, γλιστρά με επιδεξιότητα στο σήμερα και σε ζητήματα που μας ξεβολεύουν και απαιτούν να μετατοπιστούμε από τις βεβαιότητες στις αβεβαιότητές μας. Η Λάρα, παγιδευμένη σε λάθος σώμα, θέλει να γίνει γυναίκα, χωρίς όμως να εγκαταλείπει το όνειρό της να μεταμορφωθεί

ταυτόχρονα σε κύκνο και να χορέψει. Ο έρωτας δεν έρχεται με τη μορφή ενός όμορφου πρίγκιπα, αλλά με την αμφίρροπη ορμή της εφηβείας που δοκιμάζει τον ίδιο της τον εαυτό.

Πνοή στην ηρωίδα δίνει ο εκπληκτικός, πρωτοεμφανιζόμενος Βικτόρ Πολστέρ, ο 16άχρονος χορευτής του οποίο εντόπισε ο σκηνοθέτης Λουκάς Ντοντ ύστερα από μια δύσκολη αναζήτηση. Πέρασε από κάστινγκ περισσότερους από 500 ηθοποιούς, άντρες και γυναίκες, πριν καταλήξει στον νεαρό που απέσπασε Βραβείο Ερμηνείας στο Φεστιβάλ Καννών. Ο ίδιος ο Ντοντ κέρδισε το Βραβείο Σκηνοθεσίας, ενώ το φιλμ έφυγε από τις Κάννες με δύο ακόμη διακρίσεις, τον *Queer Palm* και το βραβείο *Fipresci* στο Ένα Κάποιο Βλέμμα.

Ο σκηνοθέτης εμπνεύστηκε από μια αληθινή ιστορία, αλλά και από τους νέους transgenders που αμφισβητούν τις κοινωνικές αγκυλώσεις και διεκδικούν την αληθινή εκδοχή του εαυτού τους. Η τρανταχτή σιγουριά της Λάρα, η οποία γνωρίζει ποια ακριβώς είναι, κλονίζει τον εφησυχασμό του θεατή με έναν ευθύ, ειλικρινή τρόπο. Ρωτά χωρίς περιστροφές τον καθένα από εμάς. Είσαι σίγουρος ποιος είσαι; 🍌

*Η ταινία θα βγει στις αίθουσες σύντομα από τη Seven.

Ο Βικτόρ Πολστέρ στο *Κορίτσι*

Καλώς ήρθατε στη στρατόσφαιρα του **Αλφόνσο Κουαρόν**

ΤΟΥ
ΘΟΔΩΡΗ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Μέλος της ασάλινης τριανδρίας των τριών amigos του μεξικανικού σινεμά (μαζί με τους Αλεχάντρο Γκονζάλες Ινιάρτου και Γκιγιέρμο ντελ Τόρο), ο Αλφόνσο Κουαρόν επιστρέφει στη γενέτειρά του, έπειτα από μια θριαμβευτική περιπέτεια 18 ετών σε αγγλόφωνες παραγωγές, και παραδίδει το *Roma*, ένα βαθιά προσωπικό αριστούργημα. Στο 59ο Φεστιβάλ θα το απολαύσουμε σε ειδική φεστιβαλική προβολή.

Roma

Ο Αλφόνσο Κουαρόν στα γυρίσματα του *Roma*

Με μόλις 8 ταινίες σε διάστημα 27 χρόνων, ο Αλφόνσο Κουαρόν θεωρείται δημιουργός: Με ποικιλία θεμάτων και πλήρη γνώση της κινηματογραφικής γραμματικής, κατορθώνει πάντα να υπογράψει τις ταινίες του, ακόμη κι αν ανήκουν σε franchise με τα συνεπακόλουθα στεγανά (*Ο Χάρι Πότερ και ο αιχμάλωτος του Αζκαμπάν*). Επιπρόσθετα, εφαρμόζει θαυμαστά τεχνολογικές καινοτομίες, προεκτείνοντας με σύνθετες λήψεις, εναλλαγές πλάνων και μεστές σεκάνς τους χαρακτήρες.

«Με ενδιαφέρουν νέοι κόσμοι, νέα σύμπαντα, νέες προκλήσεις» είχε δηλώσει ο Μεξικανός σκηνοθέτης, θέλοντας να δώσει το δημιουργικό του στίγμα, αν και η καριέρα του ξεκίνησε με ένα μεγάλο εμπόδιο. Όταν ολοκλήρωσε την πρώτη ταινία μεγάλου μήκους, το *Solo con tu pareja*, μια έξυπνη διασαύρωση λαϊκής telenovela και παραλλαγής του μύθου του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας, ανακατεύοντας το AIDS με παρεξηγήσεις σε κοινωνικό φόντο, η μεξικανική κυβέρνηση αρνήθηκε να του επιτρέψει την προβολή στη χώρα του. Μετά τη βρά-

βευσή του σε διεθνή φεστιβάλ και στα τοπικά Ariel awards, η ταινία βρήκε τον δρόμο της στις μεξικανικές αίθουσες δύο χρόνια αργότερα, το 1993, και γνώρισε πολύ μεγάλη εμπορική επιτυχία. Διαβλέποντας τις δυσκολίες, ο Κουαρόν δοκίμασε την τύχη του στο Χόλιγουντ, με τη *Μικρή πριγκίπισσα* και τις *Μεγάλες προσδοκίες*, επιδεικνύοντας περισσότερο προσαρμοστικότητα παρά προσωπικότητα. Επιστρέφοντας, προσωρινά, στο Μεξικό, ο Κουαρόν σχολίασε μοναδικά τους τριγμούς στους κοινωνικούς αρμούς και τις κάστες, ρευστά και νοσταλγικά, με το *Θέλω και τη μαμά σου*, μια υπέροχη ιστορία φιλίας, έρωτα, προδοσίας και απώλειας (με αυτήν τη σειρά), που λάνσαρε τη διεθνή καριέρα δύο νέων πρωταγωνιστών, του Γκαέλ Γκασσία Μπερνάλ και του Ντιέγκο Λούνα.

Θα περίμενε κανείς πως η ανάληψη σκηνοθετικών καθηκόντων στο τρίτο μόλις επεισόδιο της σειράς *Χάρι Πότερ* θα αποτελούσε ρίσκο για την εξαιρετικά κερδοφόρα επένδυση της Warner και πισωγύρισμα για εκείνον. Το αντίθετο: Ανατρέποντας τη στρωτή, επίπεδη οπτική

Επιπρόσθετα, εφαρμόζει θαυμαστά τεχνολογικές καινοτομίες, προεκτείνοντας με σύνθετες λήψεις, εναλλαγές πλάνων και μεστές σεκάνς τους χαρακτήρες

Ο Αλφόνσο Κουαρόν το 2007 στη Θεσσαλονίκη στο 48ο ΦΚΘ

και αφηγηματική παλέτα που εγκατέστησε σολομωνικά ο μετριοπαθής Κρις Κολόμπους στις δύο πρώτες μεταφορές των βιβλίων της Τζ.Κ. Ρόουλινγκ, ο Κουαρόν ενηλικίωσε μαγικά τον Πότερ, σκοτεινιάζοντας την ανώδυνη αφέλειά του, προσθέτοντας διλήμματα, κίνδυνο, τρόμο. Η κίνηση αποδείχθηκε σοφή για όλους. Ο Αικμάλωτος του Αζκαμπάν μεγαλούργησε στο box office και παραμένει η καλύτερη, και σίγουρα η καλλιτεχνικότερη, του θτομου σινε-οpus.

Η στιγμή ήταν η πλέον κατάλληλη για να δείξει ο Κουαρόν την ακτίνα της φιλοδοξίας του, πέρα από δοκιμασμένες συνταγές και έτοιμες φόρμουλες. Τα *Παιδιά των ανθρώπων* δεν είναι απλά μια ζοφερή ματιά στο δυστοπικό μέλλον, ακόμη μια κινηματογραφική κινδυνολογία με διδακτικές κορόνες, αλλά ένας στοχαστικός, παραμορφωτικός καθρέφτης της παραστρατημένης πολιτικής, στην αυγή του 21ου αιώνα. Μετατρέποντας τη Μεγάλη Βρετανία σε κολαστήριο μεταναστών, με αιχμηρό Σαμαρείτη τον Κλάιβ Όουεν, ο Κουαρόν έκανε βουτιά σ' ένα εφιαλτικό σενάριο που μαίνεται προ των πυλών, θέτοντας ερωτήσεις, χωρίς να παρακάμπτει τη δύναμη της αφήγησης.

Κι αν στο *Θέλω και τη μαμά σου* έδειξε τι

μπορεί να πετύχει δραματουργικά στα πολύπλοκα 4λεπτα ή και 7λεπτα long takes που έστησε μαεστρικά με τον συνοδοιπόρο, και συμπατριώτη του, διευθυντή φωτογραφίας Εμάνουελ «Τσίβο» Λουμπέσκι, τότε στην επόμενη ταινία του, το *Gravity*, του 2011, εκτοξεύτηκε με μια ανεπανάληπτη 12λεπτη σεκάνς πυκνής δράσης στο διάστημα, στροβιλίζοντας την κάμερα με ασύλληπτη ταχύτητα ύστερα από ένα ρομαντικό πρελούδιο ανάμεσα στους αιωρούμενους Τζορτζ Κλούνι και Σάντρα Μπούλοκ. Περισσότερο μια περιπέτεια επιβίωσης στη στρατόσφαιρα παρά καθαρόαιμη επιστημονική φαντασία, αυτή η συναρπαστική, μέχρι τη μάλλον εύκολη προσγείωση του φινάλε, πλοήγηση στη μαύρη τρύπα της ψυχής, τον αέναο φόβο και την υπεράνθρωπη λύτρωση πρωταγωνίστησε στη βραδιά της απονομής των Όσκαρ του 2012, αποσπώντας 10 υποψηφιότητες και 7 αγαλαμάτια, δύο από τα οποία κέρδισε ο ίδιος ο Κουαρόν για τη σκηνοθεσία και το μοντάζ – είχε ξαναπροταθεί για το σενάριο του *Θέλω και τη μαμά σου* και των *Παιδιών των ανθρώπων*, καθώς και για το μοντάζ του τελευταίου.

Χρειάστηκε να ανακαλέσει μνήμες της παιδικής και νεανικής του ηλικίας, καθώς και

Θέλω και τη μαμά σου

να ανασυνθέσει κατά προσέγγιση σκηνές που συνέβησαν πριν από σαράντα και πλέον χρόνια, σκαλίζοντας το υποσυνείδητό του, για τις ανάγκες της πιο προσωπικής, περίπου αυτοβιογραφικής ταινίας του *Roma*, που κέρδισε, διά χειρός του Γκιγιέρμο ντελ Τόρο, πρόεδρου της κριτικής επιτροπής, τον Χρυσό Λέοντα στο Φεστιβάλ Βενετίας του 2018. Σε διανομή του Netflix, πρόκειται για μια κινηματογραφική επιστολή γεμάτη αγάπη και τρυφερότητα προς τις γυναίκες που τον μεγάλωσαν, στη μεσοαστική συνοικία Ρόμα της Πόλης του Μεξικού, τις υπηρέτριες και νταντάδες που με αυταπάρηση και γενναιοδωρία, ταπεινά και αθόρυβα, προστάτησαν και γαλούχησαν γενιές παιδιών. Παρακολουθώντας παράλληλα την προσπάθεια της μητέρας, της Σοφία, που προσπαθεί να κρατήσει κρυφή από τα τρία παιδιά της την ένταση στη σχέση με τον σύζυγο, με την ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη της βασικής καμαριέρας, της Κλεό, καθώς ο πατέρας του παιδιού αρνείται να αναγνωρίσει τη «συμμετοχή» του, ο Κουαρόν παρεμβάλλει στο δράμα οικογενειακών ισορροπιών και διαπροσωπικών σχέσεων το πέρασμα της χώρας του σε μια καινούρια περίοδο, τις αναταραχές και τις διαδηλώσεις, όπως συμπίπτουν με τη μετάβαση των ηρώων στο τέλος της αθωότητάς τους, κυριολεκτικά και συμβολικά. Για πρώτη φορά (με εξαίρεση τον *Χάρι Πότερ*) ο Μεξικανός σκηνοθέτης δεν μπόρεσε να συνεργαστεί με τον Τσίβο, με τον οποίο είχαν ήδη προετοιμάσει όλες τις σκηνές. Με το έμπιστο τρίτο μάτι του στην κάμερα, εκτός σχεδίου, ο Κουαρόν, αποφασισμένος να μην εμπιστευτεί ξενόγλωσσο οπερατέρ, λόγω της αμεσότητας και των αποχρώσεων της γλώσσας και του ιδιώματος, δεν είχε άλλη επιλογή από το να προσλάβει... τον εαυτό του στην κάρια θέση. Άλλωστε, από την εποχή των μικρού μήκους ταινιών του, στη δεκαετία του '80, είχε σκληραγωγηθεί σε όλα τα πόστα, κάνοντας από τον μπούμαν μέχρι τον τεχνικό και τον μοντέρ. Χρησιμοποιώντας την τελευταία κάμερα Alexa, κατόρθωσε να φτιάξει ένα άνευ προηγουμένου μονοχρωματικό γκριζο, στιλπνό και πηχτό, σχεδόν τρισδιάστατο, ονειρώδες και οπτικά υποβλητικό, ως βασικό πρωταγωνιστή της νοσταλγικής περιήγησής του στο παρελθόν. Με κομψά πανοραμικά πλάνα που καλύπτουν διαυγώς και αδιαλείπτως τον «πραγματικό χρόνο», που μονίμως αναζητά στις συνθέσεις του, ο άνθρωπος που στις δύο αμέσως προηγούμενες ταινίες του ατένισε εξεταστικά και κριτικά το μέλλον και το διάστημα για να βρει απαντήσεις στις ανησυχίες του βρήκε καταφύγιο στη ζεστή αγκαλιά μιας όχι πάντα ανέφελης παλιότερης εποχής, δηλώνοντας απόλυτα ικανοποιημένος από το αποτέλεσμα για πρώτη φορά στην καριέρα του. Ταυτόχρονα, και διόλου συμπτωματικά, υπογράφει την καλύτερη ταινία του, ένα μαεστρικό ποίημα ψηφιακού νεορεαλισμού. 🎬

Ο Χάρι Πότερ και οι αιχμάλωτοι του Αζκαμπάν

Τα παιδιά των ανθρώπων

Ο Αλφόνσο Κουαρόν δίνει οδηγίες στη Σάντρα Μπούλοκ και στον Τζορτζ Κλούνι στα γυρίσματα του *Gravity*

Νέοι, ασυγκράτητοι, ακραίοι

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΟΛΙΑ

Κάποιοι νέοι λένε νωρίς «αντίο, αθωότητα». Σε τρυφερή ηλικία προσγειώνονται ανώμαλα σε μια σκληρή πραγματικότητα. Νέοι στα άκρα πρωταγωνιστούν σε μερικές από τις πιο δυνατές ταινίες του 59ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

Η Ίμοτζεν Πουτς και ο Τάι Σέρινταν στο *Παιδί της Παρασκευής*

Δανάη

«Μείνε πιστός στα όνειρα της νιότης σου» – Φρίντριχ Σίλερ

...και ταυτόχρονα πάλεψε με τους εφιάλτες σου. Κι επειδή δεν ζούμε σε ρομαντικές εποχές όπως ο Σίλερ, οι νέοι σε διάφορες γωνιές του κόσμου βρίσκονται σήμερα αντιμέτωποι με πολλαπλές προκλήσεις: με απάνθρωπους νόμους που τους υπαγορεύουν πώς και με ποιον/ποια θα ζήσουν. Με το cyber bullying και μια εγκυμοσύνη (σχεδόν) από το πουθενά. Με τη σκληρή ζωή στους δρόμους, αλλά και με τον πόνο που μοιραία έρχεται μπροστά στο κατώφλι της ενηλικίωσης.

Απαγορεύεται αυστηρά

Στην Καζαμπλάνκα η 20άχρονη Σοφία γεννά ένα μωρό εκτός γάμου. Ο πατέρας είναι –σχεδόν– άγνωστος. Πρέπει ωστόσο να αναγνωρίσει το παιδί, αλλιώς οι συνέπειες του νόμου θα είναι αμείλικτες. Ένας γάμος-εξπρές είναι ό,τι χρειάζεται. Η Σοφία πανικοβάλλεται, αραδιάζει ψέματα, χάνεται σε μια δίνη υποκρισίας που την τροφοδοτεί η ίδια η οικογένειά της, διότι «τι θα πει ο κόσμος;». Μέχρι που θα αποκαλυφθεί η τρομερή αλήθεια. Η ταινία *Σοφία* της μαροκινής καταγωγής Μεριέμ Μπενμπάρεκ δεν μασά τα λόγια της, θίγοντας ένα τεράστιο θέμα στο Μαρόκο: ανύπαντρες μητέρες που αντιμετωπίζουν ποινές φυλάκισης και παιδιά που ζουν έξω από το σύστημα, χωρίς δικαιώματα – αμφότεροι κοινωνικά στιγματισμένοι.

Η κοινωνική απομόνωση και οι ποινές είναι

η πραγματικότητα και στην Κένυα, μια χώρα που τιμωρεί παραδειγματικά την ομοφυλοφιλία, ανεξαρτήτως ηλικίας. Όταν λοιπόν οι νεαρές Κένα και Ζίκι ερωτεύονται, βρίσκονται μόνες εναντίον όλων. Πρέπει να διαλέξουν ανάμεσα στην προσωπική ευτυχία και την ασφάλεια, με όποιο τίμημα. Όλα αυτά στο *Rafiki* της Κενυάτισσας Ουανούρι Καχίου, ταινία που απαγορεύτηκε στη χώρα της, αλλά έγινε η πρώτη ταινία από την Κένυα που προβλήθηκε και καταχειροκροτήθηκε στο φετινό Φεστιβάλ των Καννών. Πρόσφατα το φιλμ προβλήθηκε μία μόνο εβδομάδα στην Κένυα –ως προϋπόθεση για να εξασφαλίσει την υποψηφιότητα για Όσκαρ καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας– και έγινε η δεύτερη ταινία με τις περισσότερες εισπράξεις στην ιστορία της χώρας, πριν βυθιστεί ξανά στη λογοκρισία.

Cruel summer

«Θέλω να νιώθω ότι είμαι ζωντανή και ξεπερνά τα όρια κάθε μέρα» λέει μια από τις ηρωίδες στο φιλμ *Εμείς* του Ρενέ Έλερ, όπου οκτώ έφηβοι περιπαίζουν την καλοκαιρινή μονοτονία τους και πειραματίζονται ανεξέλεγκτα με το σεξ. Γρήγορα όμως η πλάκα και η ηδονή γίνονται κακοποίηση, πορνεία, εκβιασμός και βία, οδηγώντας τους στο έγκλημα. Πώς έφτασαν ως εκεί; Η νεότητα χωρίς κανέναν ηθικό φραγμό, η νεότητα της απάθειας και του κυνισμού, χαμένη στον νικηλισμό και σε μια επιφανειακή, δίχως ουσιαστικό νόημα, ζωή. Η ταινία δίνει άφθονη τροφή για σκέψη για ένα θέμα που σηκώνει πράγματι πολλή συζήτηση.

Σοφία

Καλοκαίρι και στο φιλμ *Αγριόγατες* του Βενσάν Μαριέτ. Αυτή τη φορά στη νότια Γαλλία, σε μια χαλαρή κατασκήνωση, στην οποία νέοι άνθρωποι εξαφανίζονται ανεξήγητα ο ένας μετά τον άλλο. Οι φήμες οργιάζουν και η αστυνομία δεν βρίσκει άκρη. Η έφηβη Λόρα (Λίλι Ρόουζ Ντεπ) προσπαθεί να λύσει το μυστήριο, αλλά καταλήγει στη λίστα των υπόπτων. Σε αυτό το θρίλερ ενηλικίωσης η νεότητα απειλείται από έναν εξωτερικό παράγοντα με άγνωστη ταυτότητα. Οι νεαροί ήρωες αφήνουν πίσω την ανεμελιά της ηλικίας τους και μαθαίνουν να ζουν με τον φόβο, αλλά και την αμφιβολία για το τι είναι αλήθεια και τι ψέμα.

Μόνος ανάμεσα στους άλλους

Ο 22άχρονος Λεό πουλά το κορμί του στους δρόμους του Παρισιού. Ζει μόνο για το τώρα, αδιαφορώντας για το αύριο. Τον νοιάζει όμως η αληθινή αγάπη και την αναζητά στα πιο απίθανα μέρη. Αφήνεται στην τρυφερότητα των ξένων που συναντά, αλλά η καρδιά του είναι χαρισμένη σε έναν. Και σιγά σιγά γλιστρά στην παρακμή, ένας άγγελος σε ελεύθερη πτώση. Αμειλικτα ρεαλιστική, η ταινία *Αγρίμι* του Καμίλ Βιντάλ Νακέτ προκάλεσε μέχρι και αποχωρήσεις στις Κάννες όπου πρωτοπροβλήθηκε, δεν παύει ωστόσο να είναι μια συνταρακτική ωδή στις αγνές νεανικές ψυχές και στο πώς καίγονται.

Άλλο ένα μοναχικό –αδιαπέραστο εξωτερικά αλλά τόσο ευάλωτο– αγόρι πρωταγωνιστεί στο φιλμ *Το παιδί της Παρασκευής* του Έι Τζέι Έντουαρντς: Είναι ο Τάι Σέρινταν στον ρόλο ενός 18άχρονου που αναγκάζεται –λόγω ενηλικίωσης– να αποχωρήσει από το ίδρυμα όπου μεγάλωσε και προσπαθεί να επιβιώσει άπορος, φλερτάροντας με την παρανομία. Ένα κοινωνικό φαινόμενο στις ΗΠΑ, όπου χιλιάδες παιδιά ετησίως βιώνουν την ίδια κατάσταση, με αβέβαιες συνέπειες. Μια νεότητα που βουτά κατευθείαν στα βαθιά και κάνει τον δρόμο της.

Καινούριες προκλήσεις

Συχνά οι νέοι αντιμετωπίζουν πρωτόγνωρες καταστάσεις στις οποίες καλούνται να αναλάβουν ευθύνες και δράση. Όπως στην ταινία *Δανία* του Κάσπερ Ρούνε Λάρσεν, μια «διακήρυξη αγάπης για την απελπισμένη νεολαία», σύμφωνα με τον σκηνοθέτη. Ο 22άχρονος Νόργκε περνά τον καιρό του με μπίρες, μαρικουάνα, κολλητούς και τυχαίο σεξ, αλλά μαθαίνει ότι σύντομα θα γίνει πατέρας. Κι εκεί ξεκινά να αλλάζει, να βλέπει τα πράγματα αλλιώς, σε ένα φιλμ γεμάτο φυσικότητα και νεανική φρεσκάδα.

Εξαιρετικά επίκαιρο, το *Σκουριά* του Άλι Μουριτίμπα εστιάζει σε ένα από τα πιο περίπλοκα θέματα που απασχολούν τους νέους

Δεν ζούμε σε ρομαντικές εποχές όπως ο Σίλερ· οι νέοι σε διάφορες γωνίες του κόσμου βρίσκονται σήμερα αντιμέτωποι με πολλαπλές προκλήσεις

σήμερα: το cyber bullying. Ένα σεξ βίντεο που ροδοτεί μια σειρά από τραγικά γεγονότα σε ένα σχολείο της Βραζιλίας. Θύμα του διαδικτυακού εκφοβισμού είναι μια έφηβη κοπέλα και θύτης είτε ο πρώην της είτε ένα αγόρι που την πολιορκεί – οι μόνοι που είχαν πρόσβαση στο επίμαχο υλικό. Πώς μπορεί να διαχειριστεί ένας έφηβος τέτοιο βάρος; Πώς επουλώνονται τα τραύματα; Παρά τα δεινά όλου του κόσμου, ευτυχώς οι νέοι είναι φτιαγμένοι για να επιβιώνουν. Με την καυτή φλόγα της αμφισβήτησης, τη γλυκιά άγνοια του κινδύνου, αλλά και την αμετανόητη πεποίθηση ότι θα αλλάξουν τον κόσμο. Άλλωστε, τι έχουν να χάσουν; Ο χρόνος είναι με το μέρος τους. 📺

Εμείς

#1
INTERNATIONAL NEWS CHANNEL
IN EUROPE

INTERNATIONAL NEWS
IN 12 LANGUAGES

ACROSS TV
&
DIGITAL PLATFORMS

YouTube, Facebook, Twitter, LinkedIn icons

euronews.
ALL VIEWS

twitter.com/cineuropa

cineuropa.org

facebook.com/cineuropa

THE BEST OF EUROPEAN CINEMA

CINEUROPA IS PROUD TO BE MEDIA PARTNER OF THE 59TH THESSALONIKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

News, interviews and festival reports updated daily

Co-funded by the European Union

Creative Europe MEDIA

Queer είμαι και φαίνομαι

Πώς ήταν να είσαι –και να δείχνεις ότι είσαι– ομοφυλόφιλος στην Ελλάδα τη δεκαετία του '60; Πώς είναι σήμερα; Πώς ήταν να είσαι σκηνοθέτης και να θέλεις να παρουσιάσεις ένα ομοφυλόφιλο θέμα τη δεκαετία του '60; Και πώς είναι σήμερα; Το μεγάλο αφιέρωμα του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης στον ελληνικό queer κινηματογράφο ακτινογραφεί μια ολόκληρη καλλιτεχνική διαδρομή και μας υπενθυμίζει ότι μια ταινία, εκτός από έργο τέχνης, είναι κι ένα ντοκουμέντο που καταγράφει όσα κάποια συστήματα σε άλλες εποχές έβρισκαν ξένα κι επικίνδυνα. Τι παράξενο! Σε όλες τις εποχές αυτές οι λέξεις αποκτούν νέους εκθρούς, όλοι από την απύθμενη δεξαμενή της διαφορετικότητας.

ΤΟΥ **ΑΡΗ ΔΗΜΟΚΙΔΗ**

Μετέωρο και ακιά

Αποτάκτης

Είναι μια γενναία κίνηση: Το μεγαλύτερο κινηματογραφικό φεστιβάλ της Ελλάδας αποφασίζει να τιμήσει ταινίες και δημιουργούς που σε έναν βαθμό είχαν μιλήσει περισσότερο στους άμεσα ενδιαφερόμενους παρά στο ευρύ κοινό. Και το κάνει σε μια περίοδο που η ομοφοβία και η τρανσοφοβία –έπειτα από σκαμπανεβάσματα– σιγοβράζουν και, ενίοτε, ξεχειλίζουν. Τα σχόλια μετά τον θάνατο του Ζακ Κωστόπουλου δείχνουν πόσο δρόμο έχουμε ακόμα να διανύσουμε, ώστε κάποτε να μη χρειάζεται καν να χρησιμοποιείται ο όρος queer ταινία και να μη γίνονται σχετικά αφιερώματα. Με την ευκαιρία, αντιγράφω τον πιο εκλαϊκευμένο ορισμό του queer από τη Βικιπαίδεια: «Queer είναι ένας όρος-ομπρέλα, που αφορά τις έμφυλες μειονότητες, που δεν ανήκουν στην κατηγορία των ετεροφυλόφιλων ή/και των cisgender. Η λέξη είναι αγγλικής προέλευσης και αρχικά σήμαινε ο “περιέρχων”, ο “παράξενος”. Η λέξη με τη σημερινή της διαδεδομένη σημασία ξεκίνησε να χρησιμοποιείται κατά τα τέλη του 19ου αιώνα, με μειωτικό χαρακτήρα έναντι των ομοφυλόφιλων. Ωστόσο, αρχής γενομένης της δεκαετίας του 1980, η λέξη επαν οικειοποιήθηκε και σιγά σιγά χρησιμοποιήθηκε μέσα στην Κοινότητα και ξεκίνησε να προσδιορίζει έτσι τα gay άτομα».

Παρά τα πωγογυρίσματα, οι εποχές έχουν αλλάξει σε σχέση με τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ και την αποδοχή τους απ’ την κοινωνία συγκριτικά με μια εικοσαετία πριν. Και μιλώντας για τον queer κινηματογράφο στην Ελλάδα, δεν μπορούμε να μην αναφερθούμε στο πρώτο σχετικό φεστιβάλ που έγινε στη χώρα μας τότε, πριν από ακριβώς είκοσι χρόνια. Το Πανόραμα Ομοφυλοφιλικών Ταινιών ξεκίνησε –καθόλου τυχαία– στη Θεσσαλονίκη. Ο πρωτοπόρος δημιουργός του, ο ακτιβιστής Γιώργος Τσιτιρίδης, είχε πλαισιώσει το φεστιβάλ με παράλληλες εκδηλώσεις και είχε προβάλει εξαιρετικές ταινίες, ελληνικές και ξένες. Ουσιαστικά μάλιστα το Πανόραμα σύστησε στην Ελλάδα (όχι μόνο στο ευρύ κοινό αλλά και στο ίδιο το γκέι κοινό) τον Πάνο Κούτρα, τον Χρήστο Δήμα και τον Κωνσταντίνο Γιάνναρη. Ποτέ δεν θα ξεχάσω πώς, το 2001, πηγαίνοντας στις προβολές του Πανοράματος, περνούσαμε δακτυλοδεικτούμενοι μέσα από ορδές εξαγριωμένων μελών παραθρησκευτικών οργανώσεων, αλλά και απ’ τον ίδιο τον Παναγιώτη Ψωμάδη, που έκανε φλογερές δηλώσεις στα κανάλια. Μέσα στην αίθουσα, βέβαια, συνέβησαν χειρότερα: Κατά την προβολή της *Επίθεσης του γιγανταίου μουσακά* του Πάνου Κούτρα –με τον σκηνοθέτη στην αίθουσα– άρχισε να μυρί-

ζει κάτι απαίσια, ώσπου η μυρωδιά γινόταν όλο και πιο έντονη. Εκ των υστέρων μάθαμε ότι κάποιος μάλλον ομοφοβικός είχε πετάξει αμπούλες βρόμας, με σκοπό να σαμποτάρει την προβολή. Με τα χρόνια, οι αντιδράσεις, ευτυχώς, ατόνησαν, ενώ η Αθήνα ακολούθησε το 2006 με το δικό της φεστιβάλ, το Outview.

Το αφιέρωμα στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης

Δίπτυχο

Παρά τα πισωγυρίσματα, οι εποχές έχουν αλλάξει σε σχέση με τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ και την αποδοχή τους απ' την κοινωνία συγκριτικά με μια εικοσαετία πριν

έχει επιμεληθεί ο Κωνσταντίνος Κυριακός, αναπληρωτής καθηγητής της Ιστορίας του Θεάτρου και του Ελληνικού Κινηματογράφου στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών, ο οποίος σημειώνει σχετικά: «Ακόμη περισσότερη σημασία αποκτά η καινοφανής χειρονομία να οργανωθεί στο ετήσιο, εθνικό και ιστορικό ελληνικό κινηματογραφικό Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης ένα αναδρομικό αφιέρωμα στον queer/ gay ελληνικό κινηματογράφο. Ένα αφιέρωμα όπου συνδυάζονται με επιλεκτικά κριτήρια ταινίες οι οποίες αναμφισβήτητα υπάγονται στο queer/gay ρεύμα της ελληνικής κινηματογραφίας: άλλες προδρομικές και ανάδελφες, άλλες δίκαια τιμημένες και βραβευμένες (Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και Δρά-

μας, Κρατικά βραβεία και βραβεία Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου) και άλλες άδικα παραγνωρισμένες: όλες, ωστόσο, αντιπροσωπευτικές». Το πρόγραμμα περιλαμβάνει πολλές ταινίες που φανταζόσουν ότι, δικαίως, θα είναι εκεί, όπως του Κούτρα, του Γιάνναρη και του Δήμα. (Διαβάζουμε στην ανακοίνωση για την περίοδο που οι τρεις τους έφεραν τα πάνω κάτω: «Βιώνοντας θα έλεγε κανείς την ενηλικίωσή του, τη δεκαετία του '90 το ελληνικό queer σινεμά σπάει τους δεσμούς με το παρελθόν και αποκρυσταλλώνεται, κοιτώντας με ψύχραιμο και απόλυτα ανατρεπτικό τρόπο τον ομοερωτισμό»). Ξεκινά όμως από πολύ παλιότερα, με τα *Vortex* – Το πρόσωπο της Μέδουσας του Νίκου Κούνδουρου

Στα γυρίσματα του *Ορέστη*

(1967) και *Ορέστης* (1969), μοναδική ταινία του εικαστικού καλλιτέχνη Βασίλη Φωτόπουλου, που τολμούν να κάνουν τα πρώτα βήματα προβάλλοντας την πλέον απενοχοποιημένη απεικόνιση του ανδρικού σώματος, σε μια εποχή όπου η queer ταυτότητα ήταν καλά ασφαλισμένη στην ντουλάπα. Θα προβληθούν όμως και ταινίες που εκ πρώτης όψews δεν θα τις θεωρούσες queer, όπως το *Λίζα και η Άλλη* με τη Βουγιουκλάκη, καθώς και άλλα φιλμ του Τάκη Σπετσιώτη που ήταν ορόσημα για την γκέι κουλτούρα, ενώ περνώντας απ' τη δεκαετία του '80 (*Άγγελος, Τόπος* κ.ά.) και από τα '90s φτάνει μέχρι και την τρέχουσα χιλιετία, με το εξαιρετικό *Η διαρκής αναχώρηση της Πέτρα Γκόνιγκ* της Αθηνάς Ραχήλ Τσαγγάρη, το *Μέσα* στο δάσος του Άγγελου Φραντζή, τη *Στρέλλα* του Κούτρα φυσικά, το εκπληκτικά ιδιοσυγκρασιακό *Δίπτυχο: Η αγάπη που δεν λέει το όνομά της* του Παναγιώτη Ευαγγελίδη και άλλες πολλές.

Πολύ ενδιαφέρον είναι πως δεν θα προβληθούν μόνο ταινίες μυθοπλασίας –μεγάλου και μικρού μήκους– αλλά και κάποια εμβληματικά ντοκιμαντέρ-ντοκουμέντα: Απ' το *Μπέτυ* του 1979, όπου ο Δημήτρης Σταύρακας παρουσιάζει για πρώτη φορά τραβεστί στη μεγάλη οθόνη (τη γνωστή και σήμερα Μπέτυ Βακαλίδου), μέχρι τα *Καλιαρντά* του 2015 που σκηνοθέτησε η Πάολα Ρεβενιώτη και το φετινό πολυβραβευμένο *Obscuro Barroco* της Ευαγγελίας Κρασιώτη.

Κάποιος μπορεί να σκεφτεί ότι τέτοια αφιερώματα περιθωριοποιούν και γκετοποιούν τις ταινίες, τους δημιουργούς, αλλά και τα ίδια τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα. Είναι ένας κίνδυνος, όμως ανέκαθεν τα έργα τέχνης έμπαιναν σε κατηγορίες και είναι αυτονόητο πως κάθε ταινία μπορεί να ανήκει σε παραπάνω από μία. Το *Moonlight*, που κέρδισε Όσκαρ Καλύτερης Ταινίας, είναι μια queer ταινία που θα χωρούσε σε ένα ανάλογο αφιέρωμα ή φεστιβάλ, ταυτόχρονα όμως θα χωρούσε και σε αφιερώμα/φεστιβάλ ταινιών Αφροαμερικανών δημιουργών ή αυτοβιογραφικών ταινιών ή ταινιών που βασίστηκαν σε θεατρικά έργα. Το να κατατάξεις μια ταινία στο queer σινεμά την περιορίζει τόσο όσο να την πεις δραματική, κωμική ή μιούζικαλ, και προφανώς δεν αποκλείει όλες τις υπόλοιπες πλευρές της.

Επιπλέον, βλέποντας το πρόγραμμα του φετινού αφιερώματος, διαπιστώνουμε πως όχι μόνο δεν υπάρχει κίνδυνος γκετοποίησης, αλλά αντιθέτως δίνεται η ευκαιρία στο ευρύ κοινό να δει και κάποιες ταινίες που είτε στιγματίστηκαν (και γι' αυτό απέτυχαν εμπορικά) είτε αγνοήθηκαν από την κριτική, επειδή απλώς ήταν μπροστά απ' την εποχή τους. Ταυτόχρονα, δίνεται η πολυπόθητη ορατότητα: σε σκηνοθέτες που ρίσκαραν και τόλμησαν, σε ιστορίες που αποσιωπούσαν για δεκαετίες, σε μειονότητες που ήταν –και πολλές απ' αυτές παραμένουν– στο περιθώριο, σε χαρές και έρωτες και ζωές που αναγκάστηκαν να βιωθούν στα κρυφά.

Καιρός ήταν. 🍿

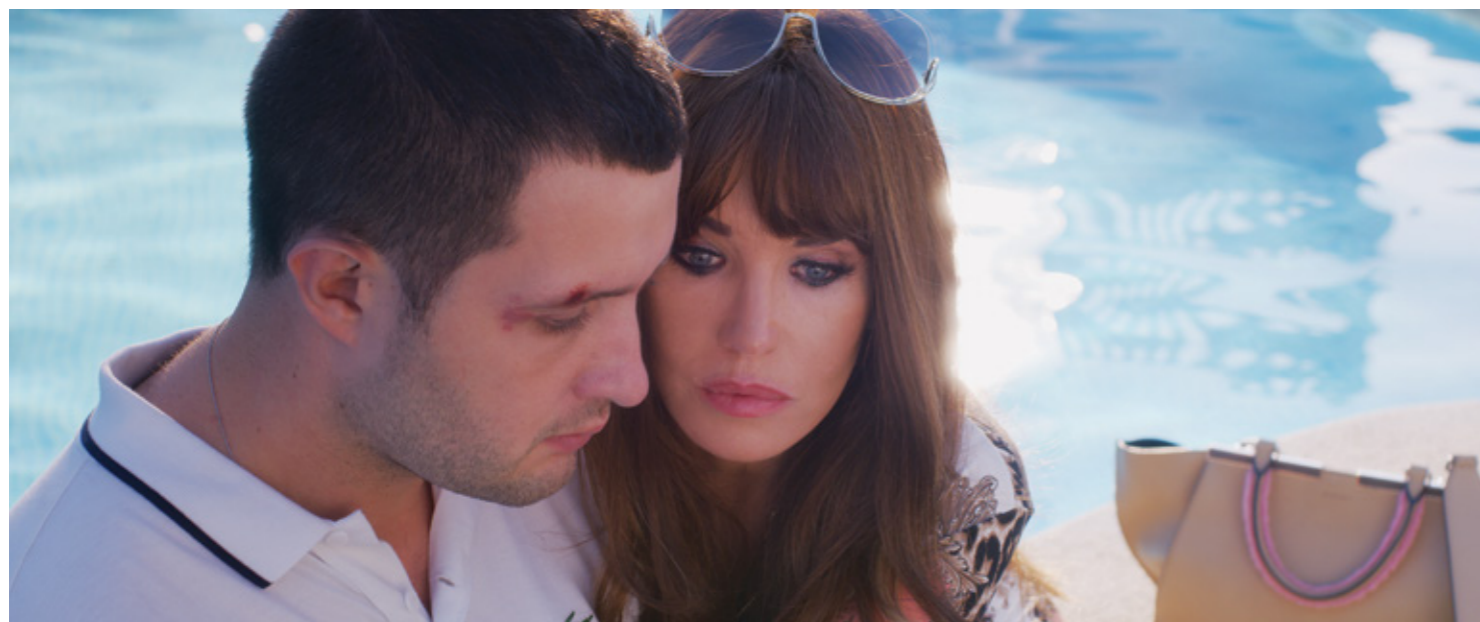

Επάνω: *Μπέτυ*
Κάτω: *Στρέλλα*

Ρομέν Γαβράς: «Δεν υπάρχει τέλος στη φαντασία και την παραξενιά των ανθρώπων»

Ο Καρίμ Λεκλού και η Ιζαμπέλ Ατζανί στο *Ο κόσμος σου ανήκει*

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΙΩΡΓΟ ΚΡΑΣΣΑΚΟΠΟΥΛΟ

Δημιουργός μερικών από τις πιο εθιστικές εικόνες των ημερών μας σε οθόνες παντός μεγέθους, από τη μεγάλη του σινεμά έως αυτές των υπολογιστών ή των κινητών τηλεφώνων, γιος του Κώστα Γαβρά και της Μισέλ Ρέι Γαβράς, τακτικός επισκέπτης του φεστιβάλ, ο Ρομέν Γαβράς θα είναι και πάλι στη Θεσσαλονίκη για να παρουσιάσει την καινούρια του ταινία *Ο κόσμος σου ανήκει*. Πριν τον δούμε από κοντά, μιλήσαμε μαζί του για τα πάντα, από τον Βενσάν Κασέλ και το youtube μέχρι την Ιζαμπέλ Ατζανί και τη... μαμά του. Αν και δεν είναι καθόλου σίγουρος ότι θα ήθελε η μαμά του να διαβάσει αυτή τη συνέντευξη.

Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά τραγούδια σε μια ταινία γεμάτη τραγούδια είναι το «La vie ne m'apprend rien» του Daniel Balavoine. Πιστεύεις όντως ότι τελικά η ζωή δεν μας διδάσκει τίποτα;

Ναι, είναι κάτι που μπορώ να πιστέψω, αν και για τον βασικό χαρακτήρα του φιλμ και τη σχέση του με τη μητέρα του μάλλον δεν ισχύει αυτό.

Μιλώντας για μαμάδες, είδα ότι στις ευχαριστίες της ταινίας η μητέρα σου είναι η πρώτη που ευχαριστείς.

Ναι, γιατί υπάρχουν κάποιες ομοιότητες με τη μητέρα του ήρωα και τη δική μου! Κάποιες πολύ μικρές ομοιότητες. Οχ, μπορεί η μαμά μου να το διαβάσει αυτό.

Ναι, γνωρίζω τη μαμά σου.

Ω, γαμώτο. (γέλια)

Μπορώ να μην το δημοσιεύσω αν θες. (γέλια)

Όχι, δεν υπάρχει πρόβλημα, αφού αυτό που εννοώ είναι ότι η σχέση του ήρωα με τη μητέρα του ήταν για μένα ένας τρόπος να χτίσω κάτι που κάθε θεατής θα μπορούσε να καταλάβει. Ποιος δεν έχει μια μπερδεμένη σχέση με τη μητέρα του; Και, ναι, η δική μου μαμά είναι πολύ δυναμική και μπορούσα να πάρω μερικά στοιχεία από τη δυναμική μας για να μιλήσω για

μια σχέση που βασίζεται σε μια «βαριά αγάπη», αλλά μη με παρεξηγήσετε, αγαπώ πολύ τη δική μου μητέρα.

Το φιλμ μοιάζει να γλιστράει πάνω σε μια σειρά από κινηματογραφικά είδη. Πώς θα το περιγράψατε σε έναν υποψήφιο θεατή;

Είναι μια ταινία που διαδραματίζεται σε έναν κόσμο που υπερβαίνει την πραγματικότητα. Αν και είναι κωμωδία, οι ηθοποιοί παίζουν σαν να βρίσκονται σε μια απολύτως σοβαρή ταινία. Επίσης μπλέκει στοιχεία από όλα όσα συμβαίνουν γύρω μας σε ένα περιβάλλον που μοιάζει σχεδόν σουρεαλιστικό. Για μένα οι πιο επιτυχημένες κινηματογραφικές κωμωδίες, όπως αυτές του ιταλικού σινεμά στις δεκαετίες του '60 και του '70, πετύχαιναν γιατί κατόρθωναν να συλλάβουν στιγμές της ιταλικής κοινωνίας εκείνη τη στιγμή. Και η δική μου μπορεί να μην είναι μια ταινία κοινωνικού ρεαλισμού, αλλά είναι γεμάτη από πράγματα που συμβαίνουν τώρα γύρω μας και ήθελα να τα συμπεριλάβω, όπως μια σκηνή στην οποία κάποιοι χαρακτήρες δέρνουν κάποιους άλλους και το ανεβάζουν live στο periscope.

Θεωρείς ακόμη το ίντερνετ και το youtube πηγή για το σινεμά σου και τον τρόπο που βλέπεις τον κόσμο;

Απολύτως. Το youtube είναι μια φοβερή

έμπνευση, καθώς μπορείς να δεις τόσο παράξενα, απίστευτα, αλλόκοτα πράγματα, μπορείς να ταξιδέψεις στον κόσμο και στο μυαλό των ανθρώπων, και το δηλώνω απερίφραστα: Από τότε που εμφανίστηκε το youtube μέσω ξάγρυπνος τα βράδια. Μπορείς να βρεθείς από ένα βίντεο με έναν Ρώσο που παλεύει με μια αρκούδα σε ένα άλλο όπου ένα κορίτσι πηδά πάνω από φωτιές. Δεν υπάρχει τέλος στη φαντασία και την παραξενιά των ανθρώπων.

Ξεκίνησες να κάνεις μικρά κλιπ και διαφημιστικά και μουσικά βίντεο. Κάνοντας ταινίες πλέον χειρίζεσαι την κινηματογραφική γλώσσα διαφορετικά;

Από μια μεριά ναι, αφού τα κλιπ ή τα shorts έχουν τους δικούς τους περιορισμούς, οφείλεις να ακολουθείς κάποιους κανόνες, ενώ στις ταινίες ο ρυθμός είναι εντελώς διαφορετικός. Όμως και στις δύο περιπτώσεις είναι πολύ σημαντικό για μένα να κρατήσω μια κοινή ταυτότητα, τη δική μου γραμματική για το σινεμά. Δεν με ενδιαφέρει αν κάποιος σκεφτεί ότι αυτό μοιάζει με βίντεο κλιπ. Και στη συγκεκριμένη ταινία ήθελα πολύ να δουλέψω με τους ηθοποιούς, ειδικά αφού ο τόνος εδώ είναι μπερδεμένος. Πρόκειται για μια κωμωδία, αλλά δεν βασίζεται στα gags ή τα runchilipe. Δεν φοβόμουν τις εικόνες, όχι επειδή έχω αυτοπεποίθηση –ποτέ δεν την αποκτάς ολοκληρωτικά– αλλά επειδή τα τελευταία χρόνια δεν έχω σταματήσει στιγμή να δουλεύω. Εδώ ήθελα να επικεντρωθώ στους ηθοποιούς, ειδικά αφού είχα ένα ενδιαφέρον μέγμο, από μεγάλους σταρ μέχρι ερασιτέχνες, πράγμα που μπορεί ή να δημιουργήσει κάτι μαγικό ή να μπερδέψει πολύ τα πράγματα!

Έχεις τουλάχιστον δύο σπουδαίους ηθοποι-

Ρομέν Γαβράς

ούς, τον Βενσάν Κασέλ και την Ιζαμπέλ Ατζανί, που παίζουν εντελώς κόντρα ρόλους. Υποθέτω το διασκεδάσαν κι εκείνοι.

Απολύτως. Με τον Βενσάν είμαστε φίλοι, έκανε την παραγωγή στην πρώτη μου ταινία, έπαιξε κιόλας, και είναι σαν παιχνίδι μεταξύ μας να τον κάνω να δείχνει όσο πιο χάλια γίνεται στις ταινίες μου. Νομίζω επίσης ότι έχει μια κωμική φλέβα, κάτι που ο κόσμος δεν το αντιλαμβάνεται πάντα μέσα από τους ρόλους που παίζει. Όσο για την Ιζαμπέλ, ξέρω ότι το απόλαυσε πάρα πολύ. Είναι μητέρα στην πραγματική της ζωή, οπότε ξέρει πώς να παίζει, ποια «κουμπιά να πατήσει» για να βγάλει κάτι παραπάνω από έναν ρόλο. Και μέχρι το τέλος των γυρισμάτων είχαμε κάνει ήδη μια συμφωνία ότι από εδώ κι εμπρός θα παίζει σε κάθε ταινία μου, ακόμη κι αν είναι μόνο κομπάρσος. 🎬

Βενσάν Κασέλ, Ιζαμπέλ Ατζανί και Φρανσουά Νταμιέν

Ανοίξτε τον φετινό χάρτη του ελληνικού σινεμά;

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΜΟΪΛΗ

Χαρτογραφούμε την ελληνική κινηματογραφική παραγωγή της χρονιάς. Συνολικά 20 σκηνοθέτες αναμετρώνται με το παρόν, το μέλλον και το παρελθόν. Μιλούν: για διαδρομές στον τόπο, στον χρόνο, στο έξω και στο μέσα. Για τα γεγονότα της Ιστορίας και τις πηγές της φαντασίας. Για παιχνίδια με τα κινηματογραφικά είδη. Το ελληνικό σινεμά είναι ζωντανό, παλλόμενο και αποφασισμένο όσο ποτέ να αφήσει το ίχνος του. Και το 59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης τού δίνει χώρο για την επέλασή του.

Ελεύθερο θέμα

Holy Boom

1968

1968

του Τάσου Μπουλέμη

Ο σκηνοθέτης που μας χάρισε την *ΠΟΛΙΤΙΚΗ Κουζίνα* και τον *Νοτιά* εμπνέεται από τα παρασκησιακά γεγονότα πίσω απ' τον συναρπαστικό αγώνα ΑΕΚ – Σλάβια Πράγας το 1968. Ένας αθλητικός θρίαμβος, που ανέβασε τις ψυχές των Ελλήνων στα ουράνια, φέρνει στο προσκήνιο διαχρονικά στοιχεία: την αδάμαστη κράση ενός λαού που πεισματάρικα φλερτάρει με το θαύμα, το εθνικό «τσαγανό», την πίστη στο όνειρο. Αθλητισμός, πολιτική και Ιστορία πρωταγωνιστούν σ' ένα νοσταλγικό φιλμ, χαρακτηριστικό δείγμα της δουλειάς ενός δημιουργού που ιχνηλατεί το παρελθόν για να χαρτογραφήσει το μέλλον.

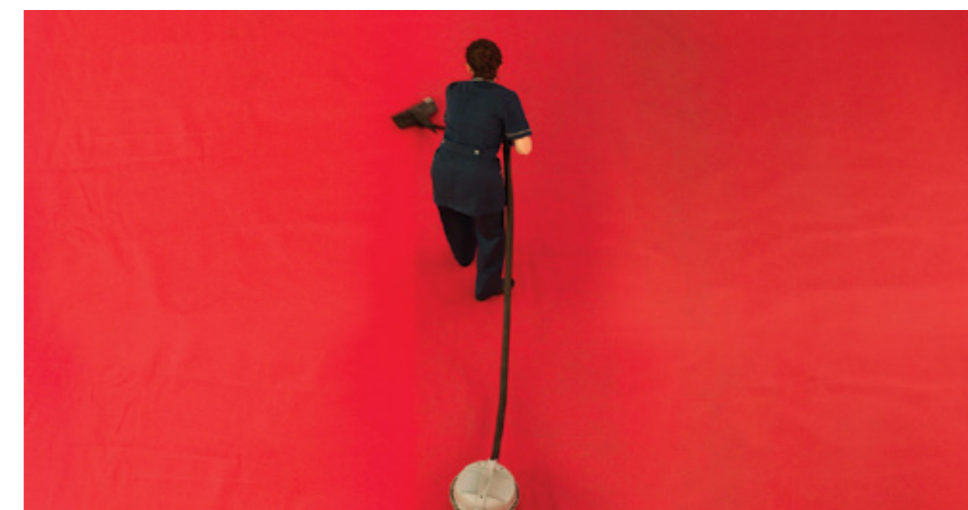
Chinatown – Τα τρία καταφύγια της Αλίκης Δανέζη Κνούτσεν

Γεννημένη από Κινέζο πατέρα και Κύπρια μητέρα, η Κλειώ περνά ευτυχισμένα την παιδική της ηλικία σ' ένα χωριουδάκι στους λόφους της μεγαλονήσου. Μόλις ενηλικιώνεται όμως, μια αναπάντεχη ανακάλυψη έρχεται να κλονίσει την ηρεμία της: Ο πατέρας της, για τον οποίο νόμιζε ότι πέθανε από φυσικά αίτια, τελικά έπεσε θύμα δολοφονίας απ' την κινέζικη μαφία. Μια πρωτότυπη ταινία πολεμικών τεχνών, που ξεφεύγει απ' την πεπατημένη της εγχώριας κινηματογραφικής δραματουργίας, γυρεύοντας να παντρέψει τη δράση με τη συγκίνηση.

Ελεύθερο θέμα

της Στέλλας Θεοδωράκη

Καθηγήτρια Σχολής Καλών Τεχνών δίνει στους φοιτητές της τη δυνατότητα να αναπτύξουν τη φαντασία και τις δημιουργικές τους ικανότητες, προτείνοντάς τους μια άσκηση με ελεύθερο θέμα. Την έμπνευση θα πρέπει να την αντλήσουν μέσα απ' τα βιώματά τους και τη συναισθηματική φάση που διανύουν. Η σκηνοθέτης των *Παρά λίγο, παρά πόντο, παρά τρικά* και *Ημερολόγια αμνησίας* συνθέτει μια αλληγορική μυστηρίου με φόντο την ελληνική κρίση, διαπιστώνοντας ότι τίποτα δεν είναι πιο παράλογο απ' την ίδια την πραγματικότητα.

Η δουλειά της

Chinatown – Τα τρία καταφύγια

Η δουλειά της του Νίκου Labòt

Όταν ο άντρας της μένει άνεργος, η αναλβηθη Παναγιώτα, μητέρα δύο παιδιών, θα αναγκαστεί για πρώτη φορά στη ζωή της να βρει δουλειά η ίδια, προκειμένου να συντηρήσει την οικογένειά της. Θα προσληφθεί ως καθαρίστρια σ' ένα εμπορικό κέντρο, όπου, παρά τις εργασιακές δυσκολίες ή την εργοδοτική εκμετάλλευση, θα καταλάβει την αξία της –οικονομικής και προσωπικής– ανεξαρτησίας. Ψυ-

χογραφικό πορτρέτο γυναικείας χειραφέτησης, η ταινία του Νίκου Labòt συνδυάζει ταξικό νατουραλισμό και αισιοδοξία, καθώς ατενίζει ένα πιο ελεύθερο θηλυκό μέλλον.

Holy Boom της Μαρίας Λάφη

Τέσσερις άνθρωποι βλέπουν τις ζωές τους να αλλάζουν τη νύκτα της Κυριακής των Βαΐων. Ο έφηβος Ιγκέ θα ανατινάξει το ταχυδρομικό κουτί της γειτονιάς του, καταστρέφοντας το

LSD της Λένας και του Μάνου, τα έγγραφα της Άντια και μια επιστολή απ' το χαμένο παιδί της Θάλειας. Η πράξη του αυτή θα πυροδοτήσει μια σειρά καταστάσεων που θα φέρουν όλα τα πρόσωπα στα όριά τους. Παράλληλες ιστορίες που διαπλέκονται «κερηκτικά», σ' ένα φιλμ για το αδιέξοδο της ανθρώπινης κατάστασης.

Η δεξιά τσέπη του ράσου του Γιάννη Β.Λαπατά

Ένας μοναχικός καλόγερος κάνει αιφνιδιαστικά τη μοναδική του συντροφιά: τη σκυλίτσα του Σίσσυ, πάνω στη γένη. Κάνοντας ό,τι μπορεί για να κρατήσει στη ζωή τα τρία κουταβιάκια που του άφησε η Σίσσυ, ο καλόγερος ξεκινά μια υπαρξιακή συνομιλία με το παρελθόν του, τη ζωή του και τη μοναξιά που τον κυκλώνει.

Βασισμένο στην ομότιτλη νουβέλα του Γιάννη Μακριδάκη, το φιλμ του Γιάννη Β.Λαπατά είναι μια μελαγχολική ωδή στην ανομολόγητη, «ερή» ερημιά του καθενός μας.

Η Νύχτα τ' Αγι' Αντώνη [Μακρόνησος ΒΙΙ] του Θανάση Σκρουμπέλου

Μια νύχτα ο Αντώνης, απόστρατος αξιωματικός, ξεμένει στη Μακρόνησο, όπου και συναντά τη Σάρα και τον Περικλή. Με αυτή την αφορμή, καλά φυλαγμένα μυστικά που τους ενώνουν θα έρθουν στην επιφάνεια. Ο Θανάσης Σκρουμπέλος βυθίζεται στις σκοτεινές ιστορικές σελίδες της Μακρονήσου, και πιο συγκεκριμένα στο τραγικό γεγονός της εξότωσης εκατοντάδων κρατούμενων. Η ταινία

επικεντρώνεται στα βασανιστήρια που άντεξε για 33 ημέρες ο συνδικαλιστής και πλοίαρχος Δημήτρης Τατάκης, μέχρι να αφήσει εκεί την τελευταία του πνοή.

Καταφύγιο II: Το μονοπάτι του πάγου του Χρήστου Νικολέρη

Ένα καταφύγιο μέσα στο δάσος, που παραμένει κλειστό για χρόνια, γίνεται τόπος τυχαίας συνάντησης μιας παρέας νέων και μιας άγριας συμμορίας ληστών. Για το καταφύγιο, το οποίο οι ντόπιοι κάτοικοι αποφεύγουν συστηματικά, ακούγονται ζοφερές ιστορίες. Οι άτυχοι νέοι σύντομα θα διαπιστώσουν την αλήθεια αυτών των αφηγήσεων. Ατμοσφαιρικό θρίλερ μυστηρίου που γυρίστηκε στη Θεσσαλονίκη, το

Καταφύγιο II: Το μονοπάτι του πάγου

Η δεξιά τσέπη του ράσου

Η νύχτα τ' Αγι' Αντώνη

Κενή Διαθήκη

Μαγικό δέρμα

Καζαντζάκης

Κιμμέρια

φιλμ του Χρήστου Νικολέρη είναι μια γενναία απόπειρα του σύγχρονου ελληνικού σινεμά να δώσει το στίγμα του σ' ένα αγαπημένο κινηματογραφικό είδος.

Καζαντζάκης του Γιάννη Σμαραγδή

Βασισμένο κυρίως στο σπουδαίο αυτοβιογραφικό έργο του μεγάλου Έλληνα συγγραφέα Αναφορά στον Γκρέκο, ο Καζαντζάκης σηματοδοτεί την επιστροφή του σκηνοθέτη Γιάννη Σμαραγδή στο είδος της κινηματογραφικής βιογραφίας, στο οποίο έχει διαπρέψει με ταινίες όπως ο Καβάφης και ο El Greco. Μια μυστικιστική περιπλάνηση στα μονοπάτια της σκέψης και της ζωής ενός οικουμενικού στοχαστή και λογοτέχνη, που δεν σταμάτησε ποτέ να αναζητά τον δρόμο για το Απόλυτο. Σινεμά, φιλοσοφία και ποίηση χορεύουν μαζί, κάτω απ' το ηλιόφως μιας εμβληματικής εθνικής μορφής.

Κενή Διαθήκη του Αλέξανδρου Ευάγγελου Φασόη

Βασισμένη στο ομώνυμο λογοτεχνικό έργο

του Πάρι Τακόπουλου, η Κενή Διαθήκη του σκηνοθέτη Αλέξανδρου Ευάγγελου Φασόη πραγματοποιεί την αντιστοίχηση ενός σύμμεκτου οπτικοακουστικού έργου πολυμέσων και μιας αλυσιδωτής επαλληλίας λόγου, εικόνας και μουσικής. Πρωτότυπο υλικό κινηματογράφησης, αρχειακές και ιστορικές στιγμές ντοκουμέντων, μουσικές συνθέσεις και φυσικοί ήχοι, επαναληπτικές κινήσεις, αφηγηματικοί διάλογοι και μονόλογοι προσώπων, αποσπασματικές σιωπές, τοπία, φωνές και θόρυβοι συντελούν στην αναδιαμόρφωση της φασματικής πολυμορφίας του συγγραφικού εγχειρήματος. Ένα συναρπαστικό ψηφιδωτό μιας μετα-γλώσσας του κινηματογράφου.

Κιμμέρια του Σάιμον Φαρμακά

Όταν ένα περίεργο διαστημικό αντικείμενο πέφτει μέσα στο πατατοχώραφο μιας αγροτικής οικογένειας που χρωστάει λεφτά σ' έναν τοκογλύφο συγχωριανό της, ο τελευταίος θα προτείνει να μειώσει το χρέος τους αν του παραδώσουν. Με μια πληθώρα αναφορών,

από τον Όμηρο μέχρι τις αμερικανικές ταινίες επιστημονικής φαντασίας του '70, η απολαυστική Κιμμέρια του Σάιμον Φαρμακά ισορροπεί επίδεξα μεταξύ κωμωδίας και δράματος, δηλώνοντας πίστη στις δυνάμεις του ατόμου να ξεπερνά το πεπρωμένο του και να κατακτά ένα καλύτερο μέλλον.

Μαγικό δέρμα του Κωνσταντίνου Σαμαρά

Ποθώντας να δραπετεύσει από μια ζωή αποτυχιών, ματαιώσεων και έντονης απογοήτευσης, ο Νίκος, επίδοξος συγγραφέας που δεν έχει ευτυχήσει να δει κανένα έργο του να εκδίδεται, αποδέχεται μια διαβολική συμφωνία που βρίσκει χαραγμένη σ' ένα παλιό κομμάτι δέρμα. Κάθε του επιθυμία μπορεί πια να πραγματοποιηθεί, αλλά το τίμημα θα είναι σκληρότερο απ' όσο φαντάζεται. Ο Κωνσταντίνος Σαμαράς, δύο χρόνια μετά τη βραβευμένη μικρού μήκους ταινία του Τρεις αυγουλιέρες παραλίγο τέσσερις, επιχειρεί μια μοντέρνα, αντισυμβατική φιλική ανάγνωση του κλασικού μυθιστορηματος του Μπαλζάκ.

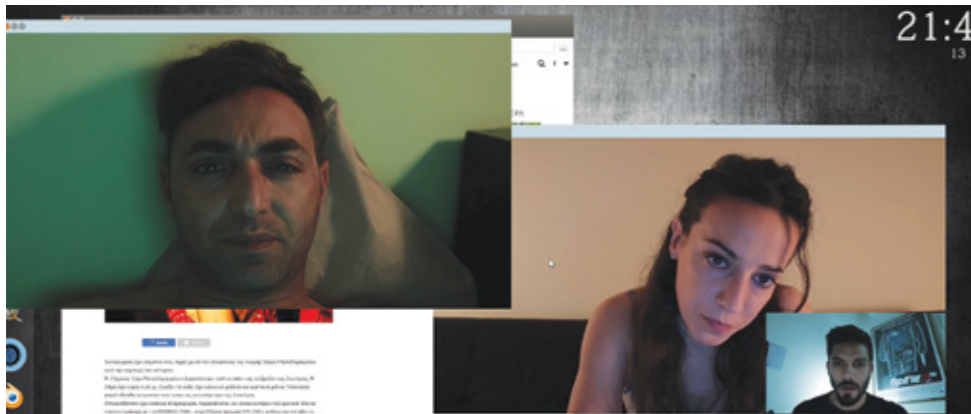
Night out

Παύση

Σ' αυτή τη χώρα κανείς δεν ήξερε να κλαίει

Scorophilia

Night out του Στράτου Τζίτζη

Σαββατόβραδο στη Γερμανία. Ένα πολύχρωμο μείγμα ετερο-ομοφυλόφιλων, μια παρέα αποφασισμένη να εξερευνήσει το νυχτερινό Βερολίνο και να διασκεδάσει μέχρι εσχάτων, καταλήγει στο Ξακουστό για τα ξέφρενα πάρτι του KitKat Club, όπου και θα έρθουν τα πάνω κάτω. Ο πάντα ενδιαφέρων και πρωτότυπος Στράτος Τζίτζης (Η αγάπη είναι ελέφαντας, Σώσε με, Κάυση) επιχειρεί μια ερωτική κωμωδία μελαγχολικών

αποχρώσεων πάνω στις σύγχρονες εμμονές του σεξ, της διασκέδασης και της επιτηδευμένης ελαφρότητας, μέσα απ' τη στιλάτη καταγραφή μιας «δionυσιακής» βερολινέζικης νύχτας.

Παύση της Τώνιας Μισιαλή

Η Ελπίδα, εγκλωβισμένη σ' έναν γάμο χωρίς αγάπη και τρυφερότητα, πασχίζει να βρει μια οποιαδήποτε διέξοδο από μια ζωή που την πνίγει. Θα βρει άσυλο σ' ένα φανταστικό σύμπαν εκδικητι-

κής βίας, όπου τα όρια μεταξύ πραγματικότητας και ψευδαίσθησης αρχίζουν να θολώνουν επικίνδυνα. Η σκηνοθέτις Τώνια Μισιαλή, μετά το *Dead End* του 2013 και το *Νανούρισμα της πεταλούδας* του 2014, επιστρέφει μ' ένα κοινωνικό ψυχόδραμα πάνω στη ρευστότητα της ανθρώπινης υποστάσεως και το περίπλοκο των σχέσεων.

Σ' αυτή τη χώρα κανείς δεν ήξερε να κλαίει του Γιώργου Πανουσόπουλου

Ένας Γάλλος ευρωβουλευτής και μία νεαρή Ελληνίδα οικονομολόγος φτάνουν με καϊκι στο ειδυλλιακό Αρμενάκι και έρχονται σε επαφή με τον εναλλακτικό τρόπο ζωής και τις ανατρεπτικές ηθικές αξίες των κατοίκων του. Δεκατέσσερα χρόνια μετά την τελευταία του ταινία, ο Γιώργος Πανουσόπουλος (*Οι απέναντι, Μ' αγαπάς,, Ελεύθερη κατάδυση, Τεστοστερόνη*) επισκέπτεται και πάλι την αγαπημένη του θεματική της ουτοπίας, ζωγραφίζοντας στον κινηματογραφικό του καμβά την εικόνα ενός αναπάντεχου, επίγειου παράδεισου.

Scorophilia των Ναταλίας Λαμπροπούλου και Ηλέκτρας Αγγελοπούλου

Ερασιτέχνης ηδονοβλεψίας του διαδικτύου, ο Αλέξης γίνεται χωρίς να το θέλει μάρτυρας ενός φόνου και παγιδεύεται στο διεστραμμένο παιχνίδι ενός κατά συρροή δολοφόνου. Θα καταφέρει να τον ξεσκεπάσει ή θα αποτελέσει κι ο ίδιος ένα απ' τα επόμενα θύματά του; Θρίλερ αγωνίας για τα ιντερνετικά ήθη και την εκούσια εμπλοκή μας στο πελώριο δίκτυο μιας συνεχόμενης (αυτο)παρακολούθησης, το *Scorophilia* αναδιφά το μυστήριο του ηθελημένου εγκλωβισμού μας σε οθόνες υπολογιστών που μπορούν να γίνουν «φωνικές».

Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ του Μάριου Πιπερίδη

Ο Γιάννης, αποτυχημένος μουσικός, σχεδιάζει να φύγει από την Κύπρο, αλλά τα πλάνα του ναυαγούν όταν ο σκύλος του Τζίμου διασχίζει τη Νεκρή Ζώνη που χωρίζει τις ελεύθερες περιοχές από τα Κατεχόμενα. Ο Μάριος Πιπε-

ρίδης προσεγγίζει ένα διαχρονικά περίπλοκο πολιτικό ζήτημα με χιούμορ, φαντασία και μια εντελώς πρωτότυπη, ιδιοσυγκρασιακή ματιά. Το *Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ*, που είναι η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του, κέρδισε το πρώτο βραβείο του Διεθνούς Διαγωνιστικού στο Φεστιβάλ της Τραϊμπέκα.

Ακίνητο ποτάμι του Άγγελου Φραντζή

Η Άννα και ο Πέτρος, ζευγάρι από την Ελλάδα που πρόσφατα μετακόμισε σε μία βιομηχανική πόλη της Σιβηρίας λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων, ανακαλύπτουν έκπληκτοι ότι η Άννα είναι έγκυος, χωρίς να έχουν ολοκληρωμένες σχέσεις τελευταία. Τον απάτησε ή μήπως ευλογήθηκαν με ένα θαύμα; Είναι η αγάπη η ύστατη μεταφυσική παρηγοριά σ' έναν κόσμο υποταγμένο στην ψυχρότητα του πανταχού παρόντος ρασιοναλισμού; Το *Ακίνητο ποτάμι*, ένα λυρικό δράμα χτισμένο πάνω στα αιώνια δίπολα πίστης και αμφιβολίας, εμπιστοσύνης και καχυποψίας, αποτολμά να απαντήσει.

Τα δάκρυα του βουνού του Στέλιου Χαραλαμπίδου

Η οδύσσεια μιας συντροφιάς μαστόρων πέτρας στις αρχές του πολυτάραχου 20ού αιώνα. Μακριά από τον τόπο τους, κυνηγημένοι, αποκλεισμένοι από πολέμους και συγκρούσεις. Ο σκηνοθέτης Στέλιος Χαραλαμπίδου, με αξιοσημείωτη θητεία στο ντοκιμαντέρ (*Είδαν τα μάτια μας γιορτές, Ημερολόγια καταστροφών – Γιώργος Σεφέρης, Τη νύχτα που ο Φερνάντο Πεσόα συνάντησε τον Κωνσταντίνο Καβάφη*), επιστρέφει στη μυθοπλασία οκτώ χρόνια μετά την *Υπογραφή*, μ' ένα έργο βγαλμένο απ' τα σπλάχνα της εθνικής μας περιπέτειας και του υπαρξιακού της αποτυπώματος.

The Waiter του Στηβ Κρικρή

Ο Ρένος είναι ένας επαγγελματίας σερβιτόρος «ξένος» προς τον εαυτό του και «ξένος» προς την κοινωνία όπου ζει. Η ρουτίνα της

επανάληψης τον απελευθερώνει από την αγωνία της αναζήτησης. Το αναπάντεχο που έρχεται στη ζωή του επιφυλάσσει εκπλήξεις. Υπαρξιακό νεο-νουάρ που συνομιλεί με το έργο του Αλμπέρ Καμί και του Ζαν-Πολ Σαρ-

τρ, με τον πάντα εξαιρετικό Άρη Σερβετάλη στον ομώνυμο ρόλο, το *The Waiter* μιλάει για την έλλειψη περιπέτειας στη σύγχρονη αστική ζωή, που κάνει τη λαχτάρα της ακόμα πιο έντονη. 🎬

Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ

The Waiter

Τα δάκρυα του βουνού

Ακίνητο ποτάμι

Απ' τα ψιλά των εφημερίδων στα ψηλά της ζωής

ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΑΔΑΜΙΔΗ

Αν ακούσουμε κάτι συνταρακτικό, το κεφάλι μας γυρίζει αυτόματα, παραδομένο στη σαγήνη της κλειδαρότρυπας. Αν ακούσουμε κάτι ανθρώπινο, συχνά γυρίζουμε το κεφάλι από την άλλη πλευρά, ψάχνοντας για το συνταρακτικό. Μόνο που, όταν το ανθρώπινο είναι την ίδια στιγμή και συνταρακτικό, η ψυχή μας αλλάζει θέση. Αυτό παθαίνει κανείς με την τελευταία ταινία *Κλέφτες καταστημάτων** του Χιροκάζου Κόρε-Έντα, που ανοίγει επίσημα το 59ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης την 1η Νοεμβρίου.

Κλέφτες καταστημάτων

Ο μεγαλύτερος εν ζωή Ιάπωνας σκηνοθέτης, μόλις στα 56 του χρόνια, υπήρξε ο απόλυτος θριαμβευτής του φετινού Φεστιβάλ των Καννών, κερδίζοντας με τους *Κλέφτες καταστημάτων* ομόφωνα τον Χρυσό Φοίνικα. Μια κορυφαία επιβράβευση σε ένα σινεμά που ο Κόρε-Έντα υπηρέτησε από την αρχή της μεγάλης καριέρας του, ένα έργο βαθιά ανθρώπινο με στόχο την καρδιά του θεατή και την ίδια στιγμή απόλυτα μινιμαλιστικό και ποτέ συναισθηματικά εκβιαστικό. Ένα ποικιλόμορφο σώμα που ο χαλαρός συνδετικός κρίκος του μοιάζει να είναι το θεμελιώδες κύτταρο κάθε κοινωνίας, οι άνθρωποι δεσμοί και η «οικογένεια»: η υπεράσπισή της, η δημιουργία της, η επανεφεύρεση και η ανατροπή της, η απουσία της ή η αναζήτησή της σε έναν κόσμο σκληρό και βαθιά μοναχικό. Από τα κατεξοχήν οικογενειακά του δράματα *-Κανείς δεν ξέρει, Πατέρας και γιος-* ως το μεταφυσικό φουτουριστικό *After Life* ή το υποτιμημένο *Air Doll* και την περσινή σκοτεινή ντοστογιεφσκική σπουδή πάνω στο έγκλημα και την τιμωρία *Το τρίτο έγκλημα*, ο Κόρε-Έντα ανατέμνει την κοινωνία, αναζητώντας επίμονα τους τρόπους με τους οποίους συνδεόμαστε, τους δεσμούς, που άλλοτε αποτελούν καταφύγιο και άλλοτε φυλακή.

Οι περισσότεροι κριτικοί κινηματογράφου συνηθίζουν να τον χαρακτηρίζουν ως τον σύγχρονο κληρονόμο και συνεχιστή του μέγιστου

Γιασουκίρου Όζου, ο ίδιος όμως ταπεινά θεωρεί ότι το σινεμά του έχει περισσότερα κοινά με τις ιστορίες των απλών ανθρώπων της εργατικής τάξης του Ιάπωνα Μίκιο Ναρούσε και του πιο γνώριμου σε μας Κεν Λόουτς. Με τους σπουδαιούς δημιουργούς τον ενώνουν σίγουρα ο καθαρός ουμανισμός, η μοναδική ισορροπία ανάμεσα στο δράμα και την ανθρώπινη κωμωδία, η κοφτερή κοινωνική ματιά σε έναν κόσμο όπου το χρήμα αποτελεί την απόλυτη μονάδα μέτρησης, η κοινή αγάπη για τους μη προνομιούχους αυτού του κόσμου και η βαθιά πίστη ότι το μεγαλείο της ζωής είναι χτισμένο με τα υλικά της πιο πεζής, φαινομενικά, καθημερινότητας. Όπως χαρακτηριστικά ακούγεται σε μια από τις ταινίες του: «Φαντάσου όλα τα πράγματα να ήταν σημαντικά και γεμάτα νόημα. Θα ασφυκτιούσαμε». Αυτές οι μικρές, ανεπαίσθητες λεπτομέρειες χτίζουν άλλωστε και το μαγικά συναρμολογημένο ανθρώπινο σύμπαν του Κόρε-Έντα, με τον τρόπο που κάποτε ασήμαντες (:) αναμνήσεις ανακινούν απρόσμενα συναισθήματα, όπως οι μικρές σταγόνες γεννούν τους κυματισμούς στην ήρεμη επιφάνεια του νερού.

Στους *Κλέφτες καταστημάτων*, ξεκινώντας από ένα αριστοτεχνικό, γραμμένο από τον ίδιο, σενάριο, καταφέρνει να χωρέσει ολόκληρη την εικόνα του πάσχοντος κόσμου μας, μέσα στους τέσσερις τοίχους και στην καθημερινότητα ενός φτωχικού σπιτιού, εκεί όπου στριμώχνεται για να επιβιώσει

μια παράξενη οικογένεια, άνθρωποι τόσο μακρινοί γεωγραφικά και όμως τόσο οικείοι και αναγνωρίσιμοι. Μια ομάδα μικροπατεώνων που τα βγάζει πέρα με δουλειές του ποδαριού, μικροκλοπές και τη σύνταξη της γιαγιάς, ζώντας στις παρυφές της τόσο προχωρημένης τεχνολογικά και οικονομικά ιαπωνικής κοινωνίας σε συνθήκες που θυμίζουν την εποχή του Ντίκενς. Όταν αποφασίζουν να μαζέψουν από τον δρόμο ένα κακοποιημένο, όπως φαίνεται, κοριτσάκι που έχει φύγει από το σπίτι του και να το κάνουν μέλος τους, μυώντας το στις μικροκλοπές, οι συνέπειες θα είναι καταλυτικές. Μια «μικρή» φαινομενικά ιστορία, που θα χωρούσε στα ψιλά των εφημερίδων, μετατρέπεται σταδιακά μέσα από τις απρόσμενες ανατροπές της σε έναν συγκλονιστικό στοχασμό πάνω στις σύγχρονες αξίες μας, στην έννοια και την ουσία της οικογένειας, αλλά και σε ένα δριμύ κατηγορώ για τις οικονομικές ανισότητες σε μια κοινωνία που θυμίζει πάρα πολύ και τη δικιά μας. Ο Κόρε-Έντα ανακαλύπτει το «αλάτι της γης» σε αυτούς τους αλλόκοτους τυχοδιώκτες, τους κλέφτες καταστημάτων, όπως ο Ντε Σίκα στον δικό του *Κλέφτη ποδηλάτων*. Και καθώς πέφτουν οι τίτλοι του τέλους δεν μπορείς παρά να σιγοτραγουδήσεις μέσα σου τον αγαπημένο στίχο «ShoPLifters of the world, unite and take over». 🍿

*Η ταινία *Κλέφτες καταστημάτων* θα βγει στις αίθουσες σύντομα από την One from the Heart.

59 THESSALONIKI INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

SALONIKI INTERNATIONAL
THESSALONIKI
FILM FESTIVAL

Η φετινή εικαστική ταυτότητα του Φεστιβάλ από την εξαιρετική δημιουργική ομάδα των Beetroot

BER

01 11
NOVEMBER
2018

filmfestival.gr

#tiff59

Έτοιμοι για μια εμπειρία ζωής;

ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΗ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Υπάρχουν ταινίες. Και υπάρχουν και ταινίες-εμπειρίες. Όπως το *La Flor* του Μαριάνο Γινάς: 14 ώρες, 10 χρόνια γυρίσματα, 3 ήπειροι. Ένα έπος αφιερωμένο σε όλα όσα γεννά, πρεσβεύει, λατρεύει, φιλτράρει, αποθεώνει και αποκαθλώνει ο κινηματογράφος. 14 ώρες από τη ζωή σας που θα τις αφηγείστε στην υπόλοιπη ζωή σας. Μια πρόταση του νέου guest programmer του φεστιβάλ Ντένις Λιμ, του διεθνούς φήμης κριτικού κινηματογράφου και διευθυντή προγράμματος στο Film Society του Lincoln Center της Νέας Υόρκης. Απολαύστε τη στο 59ο Φεστιβάλ.

La Flor

Σκηνή απ' το *La Flor*

«Πρέπει να επινοήσεις μια ιστορία. Δεν έχει σημασία το θέμα».

Κάπου ανάμεσα στην 9η και τη 10η ώρα του μεγαλειώδους *La Flor*, ένας σκηνοθέτης σε απόγνωση συζητά με το συνεργείο του, σε μια ταινία την οποία προσπαθεί μάταια να ολοκληρώσει. Βρίσκεται εν μέσω γυρισμάτων ενός μεγαλεπήβολου πρότζεκτ, αλλά αισθάνεται παγιδευμένος στους κανόνες που έχει θέσει στον εαυτό του. Αντί για τις πρωταγωνίστριές του (που μπορεί και να είναι μάγισσες) προτιμά να κινηματογραφεί δέντρα, αφήνοντας το τοπίο να διαμορφώνει την ιστορία του πέρα από οτιδήποτε εκείνος θα είχε εξαρχής συλλάβει. Ένας συνεργάτης του προτείνει μια νέα δομή, προκαλώντας τον να σπάσει την ταινία σε κομμάτια και να τη φτιάξει απ' την αρχή, μεταπηδώντας από το κάθε είδος στο επόμενο με τρόπο που το ένα να αποτελεί κάτι σαν απάντηση για το άλλο.

Πρώτα, έχεις μια ιστορία φαντασίας. Μετά, ένα μιούζικαλ δράμα. Το τρίτο, του λέει, θα πρέπει να είναι κάτι ανάμεσα σε αυτά τα δύο. «Κάτι με ληστές τραπεζών ή απατεώνισσες». Ή κάτι σαν μια κατασκοπική περιπέτεια. Μετά

το σινεμά θα πάρει το τιμόνι, το σινεμά θα τον οδηγήσει. Εκείνος πρέπει απλώς να επινοήσει μια ιστορία. Δεν έχει σημασία το θέμα. Πρέπει να μελετήσει όμως ό,τι έχει προηγηθεί, να διαβάσει τους κλασικούς συγγραφείς, να κοιτάξει στο ίντερνετ, να βουτήξει στην παράδοση των μεγάλων αφηγήσεων και να σκεφτεί μια ιστορία.

Μια δεκαετία ετοιμάζει το *La Flor* ο Αργεντίνος Μαριάνο Γινάς, από τότε δηλαδή που ολοκλήρωσε την προηγούμενη ταινία του *Historias extraordinarias*, μια επίσης πειραματικής διάθεσης αφηγηματική εξερεύνηση, στην οποία πρωταγωνιστεί μάλιστα ο ίδιος. Δέκα χρόνια μετά, η εμφάνισή του στην οθόνη περιορίζεται σε δύο στιγμές στη 14ωρη διάρκεια του έργου του. Στη δεύτερη ευχαριστεί το κοινό. Στην πρώτη, στην εναρκτήρια σκηνή, βρίσκεται μπροστά μας αποκαμωμένος, εξηγώντας μας τη δομή αυτού που πρόκειται να δούμε.

Το *La Flor* αποτελείται από έξι επεισόδια διαφορετικού ύφους, διάρκειας και δομής. Σε όλα (πλην ενός) πρωταγωνιστούν οι ίδιες τέσ-

σερις ηθοποιοί, σε άλλους κάθε φορά ρόλους. Όλα ανήκουν σε διαφορετικό κινηματογραφικό είδος. Το πρώτο είναι ένα b-movie φαντασίας, «από αυτά που κάποτε οι Αμερικανοί έκαναν με κλειστά τα μάτια, αλλά τώρα πια δεν μπορούν να γυρίσουν», με μια απειλητική μούμια σαν αρχαία κατάρα. Το δεύτερο, ένα μιούζικαλ δράμα που διατηρεί μεγάλο μέρος της ελαφρότητας και του χιούμορ του πρώτου, κυρίως μέσα από ένα b-story που εμπλέκει ένα μυστηριώδες καλτ. Το τρίτο, και μεγαλύτερο όλων, είναι ένα κατασκοπικό δράμα εποχής με τα δικά του ξεχωριστά κεφάλαια, με τεράστια flashbacks στις ιστορίες προέλευσης της κάθε κατασκοπείας, που ο Ταραντίνο θα έβλεπε και θα έτριβε τα χέρια του. Το τέταρτο είναι αυτό με το οποίο ανοίξαμε το κείμενο: μια μετα-παρέλαση ιδεών, για έναν σκηνοθέτη που προσπαθεί να ολοκληρώσει μια φιλόδοξη ταινία με τέσσερις ηθοποιούς την ώρα που ένας άντρας διεξάγει μια έρευνα που μας κάνει να αναρωτιόμαστε τι είναι μυθοπλασία, τι είναι πραγματικότητα και τι –τελικά– σημασία έχει.

Τα τέσσερα πρώτα επεισόδια δεν ολοκληρώνονται ποτέ.

Όλα κομμένα σε νευραλγικό σημείο της πλοκής τους, σαν μια επαναλαμβανόμενη άκυρη εκκίνηση, σαν ένα διαρκώς μεταλλασσόμενο πρότζεκτ που ξεγλιστρά από τα χέρια του δημιουργού του. Το πέμπτο επεισόδιο έχει αρχή και τέλος, αλλά δεν έχει τις τέσσερις πρωταγωνίστριες, και είναι ριμέικ του *Εκδρομή στην εξοχή* του 1936, μια ταινία της οποίας τα γυρίσματα δεν ολοκλήρωσε ο ίδιος ο Ζαν Ρενουάρ. Το έκτο και τελευταίο επεισόδιο δεν έχει αρχή, αλλά έχει τέλος. Μέσα από μια αφηρημένη τελική πράξη και με τα πρόσωπα των ηρωίδων θολά, ο Γινάς θα μπορούσε να έχει γράψει το τέλος όσων ιστοριών δεν κατάφερε να ολοκληρώσει, ταινιών που

απλώς ξεκίνησαν ή που δεν γράφτηκαν ποτέ.

Ο Γινάς γνώρισε τη θεατρική ομάδα Piel de Lava το 2005 έπειτα από μια θεατρική τους παράσταση και το 2009 ξεκίνησαν τη συνεργασία τους. Οι τέσσερις ηθοποιοί της ομάδας (Ελίσα Καρικόα, Βαλέρια Κορέα, Πιλάρ Γκαμπόα, Λάουρα Παρέδες) πρωταγωνίστησαν σε κάθε ένα από τα κεφάλαια-επεισόδια του *La Flor*, τα οποία γυρίζονταν με χρονολογική σειρά. Από επεισόδιο σε επεισόδιο τις βλέπουμε να μεγαλώνουν, να αλλάζουν, να γερνάνε – ακόμα και να μένουν έγκυες. Ο χρόνος που περνά χαράζει πάνω τους ολόκληρες μυθολογίες και σημεία (αυτο)αναφοράς για το σύνολο του πρότζεκτ. Ιστορία μετά την ιστορία, αποκτούμε διαφορετική, υποκειμενική σχέση ως θεατές με την κάθε

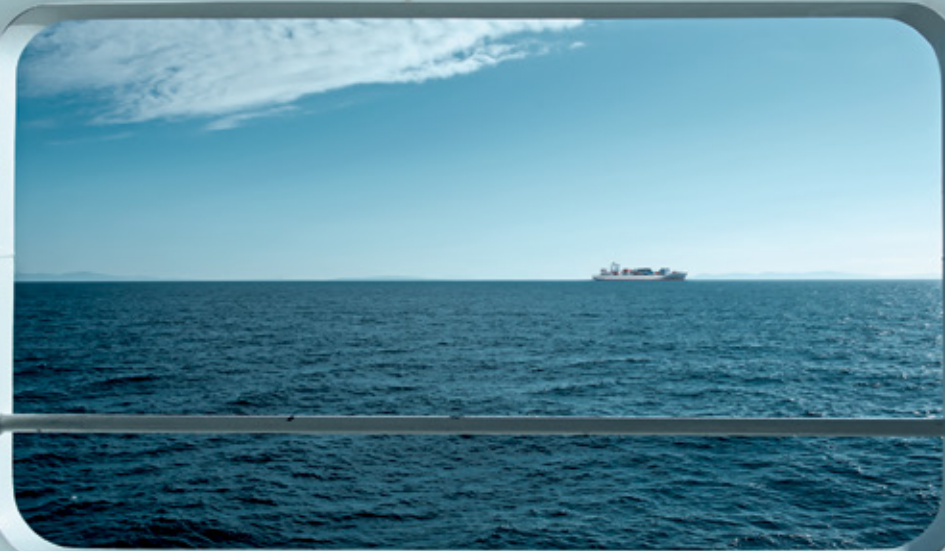
ηθοποιό, με το τι περιμένουμε από την καθεμία, με το πότε τη βλέπουμε σε κόντρα ρόλο, πότε μοιάζει παθιασμένη ή παραιτημένη ή αδιάφορη. Είναι σαν ολόκληρη καριέρα σε fast-forward.

Το *La Flor* δεν είναι ούτε μία ταινία ούτε έξι ταινίες ούτε πέντε μισές ταινίες κι ένα ριμέικ. Είναι αυτό ακριβώς, ένα ολόκληρο κινηματογραφικό σύμπαν σε επιτάχυνση. Ο Γινάς επισκέπτεται το ένα είδος μετά το άλλο όχι για να σκηνοθετήσει κάποιο παστις κομμάτι ή για να αποδώσει –μόνο– φόρο τιμής. Το φλερτ του με τα διάφορα είδη ξεπερνά την άσκηση ύφους και μοιάζει με αφοσιωμένη εξερεύνηση της αφήγησης μέσα από διαφορετικά θέματα και τεχντροπίες. Τότε γιατί όμως νιώθουμε σαν τα πάντα να ανήκουν μαζί; Επειδή το σινεμά είναι ένα και έχει πάντα τον έλεγχο. Επειδή ο Γινάς αντιμετωπίζει το σινεμά με τον τρόπο που θα αντιμετώπιζε έναν πύραυλο της NASA ένα τρίχρονο παιδάκι αν είχε γνώσεις μηχανικού – επιδεικνύοντας συγκλονιστικό έλεγχο φόρμας και αφήγησης, ξεβιδώνει τα πάντα, τα απλώνει προσεκτικά στο πάτωμα και τα επανασυναρμολογεί με κάθε πιθανό τρόπο. Είναι (όλο) το σινεμά, μπροστά στα μάτια μας.

«Πρέπει να επινοήσεις μια ιστορία. Δεν έχει σημασία το θέμα». Πράγματι. 🍿

Σκηνή από το πρώτο μέρος της ταινίας

**‘όλα
είναι
σινεμά**

COSMOTETV

**ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

cosmotetv.gr

ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ